

Tartu Ülikool
Loodus- ja täppisteaduste valdkond
Ökoloogia ja maateaduste instituut
Geograafia osakond

Bakalaureusetöö geograafias (12 EAP)

Uussisserändajate elukohamustrid ja nende muutumine Tallinnas

Kriss Oha

Juhendaja: PhD Kadi Kalm

Tartu 2025

Annotatsioon

Uussisserändajate elukohamustrid ja nende muutumine Tallinnas

Selle bakalaureusetöö eesmärk on uurida uussisserändajate ehk perioodil 2015-2019 Eestisse esmakordselt elama asunud inimeste elukohavalikuid Eestisse saabudes (2015-2019) ja elukohamustrite muutumist ehk elukohti ka 2024. aastal. Uuritavateks rühmadeks on ukrainlased, venelased, soomlased, lätlased, nigeerlased, indialased ja valgevenelased. Andmeanalüüs viidi läbi kasutades Rahvastiku Statistilise Registri andmeid. Olulisemateks tulemusteks on, et uussisserändajate ruumimustrid ei ole väga oluliselt muutunud võrreldes siia saabumise elukohtadega. Samuti ei panusta uussisserändajad Tallinnas segregatsiooni suurenemisse (aja jooksul toimus pigem hajumine). Selgus ka, et vene kodakondsusega uussisserändajad pigem ei asu Tallinnas elama venekeelsetesse piirkondadesse.

Märksõnad: uussisserändajad, elukohasegregatsioon

CERCS kood: S230 - Sotsiaalne geograafia

Abstract

Residential patterns of new immigrants and their changes in Tallinn

The aim of the bachelor's thesis is to study the residence patterns of new immigrants upon arrival in Estonia (2015-2019) and in 2024 and to examine the changes. A new immigrant is defined as a person who arrived in Estonia for the first time and settled in Tallinn between 2015 and 2019. The groups studied are Ukrainians, Russians, Finns, Latvians, Nigerians, Indians and Belarusians. The data analysis was carried out using data from the Population Statistical Register. The most important results are that the spatial patterns of new immigrants have not changed significantly compared to where they lived when they arrived here. New immigrants also do not contribute to the increase in segregation in Tallinn (over time, there has been more dispersion). It also became clear that new immigrants with Russian citizenship are not likely to settle in Russian-speaking areas of Tallinn.

Keywords: new immigrants, residential segregation

CERCS code: S230 – Social geography

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
1. Teoreetiline ülevaade	7
1.1 Ränne ja immigrantrahvastiku kujunemine uues elukohariigis	7
1.1.1 Rände põhjused ja suundumused tänapäeva maailmas	7
1.1.2 Immigrantrahvastiku kujunemine uues elukohariigis.....	8
1.2 Uussisserändajate elukohavalikud ja segregatsioon.....	9
1.2.1 Sisserändajate elukohavalikud.....	9
1.2.2 Segregatsioon ja selle mõjud	10
1.3 Immigrantrahvastiku kujunemine Eestis	12
1.3.1 Nõukogude perioodi mõju	12
1.3.2 Rändepööre	14
1.3.3 Rändepoliitika.....	16
2. Andmed ja metoodika	19
2.1 Andmed	19
2.2 Analüüsialune rahvastik	19
2.3 Metoodika.....	20
3. Tulemused	23
3.1 Kirjeldav statistika.....	23
3.2 Ukraina uussisserändajate paiknemine Tallinnas	24
3.3 Vene uussisserändajate paiknemine Tallinnas	25
3.4 Valgevene uussisserändajate paiknemine Tallinnas	27
3.5 Soome uussisserändajate paiknemine Tallinnas.....	28
3.6 Läti uussisserändajate paiknemine Tallinnas	30
3.7 Nigeeria uussisserändajate paiknemine Tallinnas	31

3.8 India uussisserändajate paiknemine Tallinnas.....	33
3.9 Uussisserändajate rühmade elukohamustrite võrdlus	34
4. Arutelu.....	37
Kokkuvõte.....	40
Summary.....	42
Tänuavaldused	44
Kasutatud materjalid	45

Sissejuhatus

Alates Eesti taasiseseisvumisest on nii sisse- kui väljarändes toimunud suuri muutusi. Kuni aastani 2015 ehk rändepöördeni oli sisseränne Eestisse tagasihoidlik ning rändesaldo negatiivne, kuid pärast rändepööret on igal aastal Eestisse saabunud rohkem inimesi, kui on siit lahkunud. Varasemalt on Eesti sisserändetaustaga rahvastik olnud tugevalt “nõukogude perioodi nägu”. Nüüd aga asub Eestisse elama järjest rohkem inimesi Euroopa Liidu riikidest, Aasiast, Aafrikast ja mujalt.

Kuna rändepööre on suhteliselt uus nähtus, siis on uussisserändajate elukohavalikuid käsitlevaid uuringuid tänaseks veel vähe. Paljud analüüsid on siiani keskendunud peamiselt venekeelse sisserändetaustaga inimestele, kes saabusid Eestisse Nõukogude perioodil. Nende rände- ja ruumimustritest on praeguseks teada juba üsna palju. Uussisserändajate elukohavalikute kohta on teadmist aga oluliselt vähem. Varasemalt on uussisserändajatele keskendunud Eesti ühiskonna lõimumise (integratsiooni) monitooringud, aga seda just kohanemise seisukohalt (Voog jt 2024; Kaldur jt 2019). Lisaks on üldiselt analüüsitud pärast 2015. aastat Eestisse saabunud sisserändajate profiili (Kalm, Tammaru 2021), aga täpsem analüüs uussisserändajate elukohavalikutest ja nende muutusest siiani puudub.

Sisserändajate elukohavalikuid on vajalik uurida, kuna riikidel ja linnadel on kasulik teada, kuidas sisserändajad ruumiliselt käituvad, et vältida potentsiaalseid probleeme ja soodustada integratsiooni. Ruumiline eraldatus ehk segregatsioon on üks mõõde, kuidas seda uurida.

Töö eesmärk on uurida uussisserändajate ehk perioodil 2015-2019 Eestisse esmakordselt elama asunud inimeste elukohavalikuid riiki saabudes ja elukohamustrite muutumist aastaks 2024. Sellega seoses otsitakse töös vastuseid järgmistele uurimisküsimustele:

- Millised on uussisserändajate elukohamustrid Eestisse saabudes ja kuidas on need muutunud aastaks 2024?
- Kui eraldunult elavad üksteisest uussisserändajate rühmad ja Eestis elavad teised rahvusrühmad ning kuidas on see aastaks 2024 muutunud?

Täpsemalt keskendutakse selles töös seitsmele suuremale uussisserändajate rühmale (ukrainlased, venelased, valgevenelased, soomlased, lätlased, nigeerlased ja indialased), kes asusid elama Tallinnasse ning kes elasid Tallinnas ka 2024. aastal. Töös keskendutakse just Tallinnale, sest see on peamine uussisserändajate sihtkoht ning rahvuslikult mitmekesine linnakeskkond annab hea võimaluse segregatsiooni uurimiseks. Selles töös on uussisserändaja defineeritud kui esmakordselt Eestisse saabunud inimene, kes asus siia elama perioodil 2015-2019. Asukohakoefitsendi ja eraldatuseindeksi abil uuritakse uussisserändajate ruumilist paiknemist teiste gruppide suhtes - nii teiste sisserändajate kui ka Tallinnas juba varasemalt elava rahvastikuga.

Töö koosneb neljast osast. Esimeses osas antakse teoreetiline ülevaade immigrantrahvastiku kujunemisest uues elukohariigis, sisserändajate elukohavalikutest ning segregatsioonist. Samuti antakse ülevaade immigrantrahvastiku kujunemisest Eestis. Teises peatükis kirjeldatakse uuringus kasutatud andmeid ning uurimismeetodit. Kolmandas peatükis selgitatakse koos illustreerivate joonistega uurimistulemusi ning töö viimases peatükis arutletakse töö tulemuste üle.

1. Teoreetiline ülevaade

1.1 Ränne ja immigrantrahvastiku kujunemine uues elukohariigis

1.1.1 Rände põhjused ja suundumused tänapäeva maailmas

Inimesed on rännanud kogu inimkonna ajaloo vältel, otsides soodsamaid elutingimusi ning reageerides rahvaarvu kasvule, kliima muutumisele ning teistele keskkonnateguritele (Castles 2000, Urbański 2022). ÜRO hinnangul oli 2024. aastal maailmas kokku ligi 300 miljonit rahvusvahelist rändajat ehk inimest, kes elavad väljaspool oma sünniriiki (UN 2024).

Levinud viis rännet kaheks jagada on eristada vabatahtlikku ja sunnitud rännet (Castles 2000; Wickramasinghe, Wimalaratana 2016). Sunnitud ränne tähendab hädavajalikku liikumist sõjategevuse, looduskatastroofide, näljahädade, elukoha hävimise, poliitilise ebastabiilsuse või muude asjaolude tõttu, mis teevad koduriiki jäämise võimatuks (Wickramasinghe, Wimalaratana 2016). Teise maailmasõja järgsel ajastul on rahvusvaheliste põgenike arv jäänud enamasti alla 10% kõikidest rahvusvahelistest rändajatest (Haas et al. 2019). Aastal 2022 oli ÜRO andmetel põgenikke maailmas kokku ligi 35 miljonit (IOM 2024). Vabatahtlikud rändajad soovivad saavutada elu jätkata ka koduriigis, kuid liiguvad teise riiki paremate võimaluste otsingul (Wickramasinghe, Wimalaratana 2016). Enamasti minnakse teise riiki otsima paremaid töövõimalusi, õpingute eesmärgil või näiteks perekonna tõttu (ibid).

Rännet on lisaks sunnitud ja vabatahtlikule rändamisele võimalik erinevalt jagada ka rände eesmärgi või ajendi järgi - kuigi need liigitused on kohati kattuvad. Foresight (2011) toob rände viie peamise ajendina välja majanduslikud, demograafilised, sotsiaalsed, poliitilised ja keskkondlikud põhjused. Majanduslikud põhjused on peamiselt seotud töötamisvõimalustega ja riikide erinevate elatustasemega. Poliitiliste põhjuste alla kuuluvad sõjad ja konfliktid, turvalisus, diskrimineerimine ja tagakiusamine koduriigis. Demograafilised põhjused on seotud lähteriigi rahvastiku suuruse ja struktuuriga - näiteks rahvastiku väga kiirest kasvust tuleneva ressursside puudusega. Sotsiaalsed põhjused on sageli seotud pere ning kogukonnaga, näiteks rändamine teise riiki pereliikmetega koos või nendega ühinemise eesmärgil. Keskkondlikud põhjused tähendavad ökosüsteemiteenuste kättesaadavust ja stabiilsust, samuti ka rännet ebasoodsate kliimatingimuste või sagedaste üleujutuste, põudade vm tõttu. Kõige suurema osa rändajatest moodustavad majanduslikel põhjustel rändajad, suuruselt teise grupi moodustavad sotsiaalsetel põhjustel

rändajad (Foresight 2011). Demograafilised, keskkondlikud ja poliitilised põhjused kuuluvad rohkem sunnitud rände hulka - põgenikud moodustavad ligikaudu kümnendiku kõigist rahvusvahelistest rändajatest (IOM 2024).

Rahvusvahelist rännet lähteriigi ja sihtriigi vahel on võimalik mõtestada ka tõmbe- ja tõuketegurite kaudu (Lee 1966, Urbański 2022). Igal riigil või kohal on hulk tegureid, mis inimest seal hoiab või sinna tõmbab (n-ö plussid) ning tegurid, mis inimest kohast eemale peletavad (miinused) (Lee 1966). Otsust rännata võib seega vaadelda kui kaalutletud valikut, arvestades koduriigi ja sihtriigi tõmbe- ja tõuketegureid ning potentsiaalselt saadavat kasu, kus kaalukausiks saab mõni konkreetne põhjus - näiteks töökoht või perekond.

Ülemaailmne trend on, et enim rännatakse kõrge arengutasemega riikidesse (Castles 2013) ning suurim osa väljarändajatest on pärit keskmise arengutasemega riikidest (de Haas et al. 2019). Üldisemalt osalevad rändes nooremad inimesed, kõigi rahvusvaheliste rändajate keskmine vanus on 39 aastat (ibid). Euroopas on keskmine sisserändaja selgelt noorem keskmisest kohalikest elanikest. Kui võtta arvesse sisserändajaid nii Euroopa Liidust väljastpoolt kui ka Euroopa Liidu siseselt elukohariiki vahetanud inimesi, oli 2022. aastal rändaja keskmine vanus 30,5 eluaastat, Euroopa Liidu elanike keskmine vanus samas 44,5 aastat (Eurostat 2024). 2020. aasta seisuga oli maailmas rahvusvaheliste rändajate seas veidi rohkem mehi kui naisi, vastavalt 52% ja 48% (IOM 2024), sarnane sooline jaotus on ka Euroopa Liidu riikidesse rändajatel (Eurostat 2024). Suurem osa rahvusvahelistest rändajatest on keskmise sotsiaalmajandusliku staatusega (Castles 2013). Rahvusvaheline ränne nõuab ressursse - raha, tutvusi, oskusi. Madalama elujärgiga inimesed ei saa sageli teise riiki rännata, sest neil puuduvad selleks vahendid (ibid).

1.1.2 Immigrantrahvastiku kujunemine uues elukohariigis

Rahvusvahelise rände tulemusena tekib sihtriikides põlisrahvastiku kõrvale välispäritolu rahvastik, lähteriikide seisukohalt vaadatuna panevad rändajad aga aluse diasporaa tekkele (Puur, Sakkeus 2017). Diasporaaks nimetatakse inimesi ja nende järglasi, kes on oma koduriigist välja rännanud, kuid on kodumaaga sideme säilitanud (Epstein, Heizler 2016); nad on grupp, kes elab ühes kohas, aga kelle identiteet on seotud rohkem kunagise kodumaaga (Bruneau 2010). Sidemed päritoluriigiga võivad olla erinevad - majanduslikud, religioossed, poliitilised, kuid kõige sagedamini määravad diasporaa olemuse perekondlikud sidemed (ibid).

Sisserändaja suhe päritoluriigi ja sealse kogukonnaga ning sihtriigi ja selle ühiskonnaga võib Berry (1992) loodud mudeli järgi kulgeda nelja erinevat moodi - toimub kas integratsioon, assimileerumine, eraldumine või marginaliseerumine. Integreerumise korral saab sisserändaja osaks kohalikust kogukonnast, säilitades samal ajal sidemed oma päritoluriigiga. Assimileerumine tähendab sihtriigi ühiskonda sulandumist ja päritoluriigiga sidemete katkemist. Eraldumise ehk ühiskonna vaatest segregatsiooni (Berry 1997) puhul ei suuda sisserändaja ühiskonda sulanduda, kuid sidemed päritoluriigiga jäävad. Marginaliseerumise korral puudub aga side nii sihtriigi kui ka päritoluriigiga. Sisserändaja käekäiku sihtriigis mõjutab see, kuhu ta täpselt elama asub (Hugo 2011). Elukohast sõltub, kui palju ta hakkab läbi käima kohalikega või teiste sisserändajatega, millised on tema kontaktid ja võimalused (ibid).

1.2 Uussisserändajate elukohavalikud ja segregatsioon

1.2.1 Sisserändajate elukohavalikud

Uussisserändaja esialgset elukohavalikut mõjutavad mitmed erinevad tegurid. Rändaja isiklikud omadused nagu vanus, sugu, perekonnastaatus, keeleoskus ja rahaliste vahendite olemasolu, rände eesmärk, kuid lisaks sellele mõjutab väga palju elukohavalikut ka sihtkoha rahvuslik kontekst (Zorlu, Mulder 2008).

Sisserändajatel võib olla mitmeid põhjuseid, et eelistada elamist endaga sarnase taustaga inimeste lähedal. Sarnane taust tähendab siin kas rahvuslikku, kultuurilist tausta või üldisemalt sisserändajaks olemist. Sisserändajal võib olla endaga sarnaste inimestega lähestikku elama asudes lihtsam uues riigis kohaneda (Bolt, Van Kempen 2010) ning olla soov jätkata oma varasemat elustiili ja säilitada oma kultuurilist identiteeti (ibid). Neil on lihtsam luua sidemeid ja olla osa kogukonnast (Boschman, Van Ham 2015). Samuti on lihtsam saada informatsiooni tööpakkumiste, eluasemete ja muude võimaluste kohta (Zorlu, Mulder 2008). Suuremates linnades on suurema rahvusvähemuste osakaaluga linnaosades võimalik saada kindlaid kaupu ja teenuseid, mida mujalt lihtsasti ei leia, samuti on sellistes linnaosades rohkem näiteks usuvähemuste pühakodasid (ibid). Oluline roll on ka keeleoskusel. Uussisserändajatel, kes kohalikku keelt (veel) hästi ei valda, on palju lihtsam suhelda kas rahvuskaaslastega enda emakeeles või näiteks teiste sisserändajatega inglise keeles (Lymeropoulou 2013; Musterd 2005).

Kuigi teiste sisserändajatega lähestikku elamisel on teatavad eelised, on koondumine kindlatesse piirkondadesse seotud ka rahaliste võimalustega. Sisserändajatel on tavapäraselt madalamad sissetulekud kui kohalikel ning madalam sotsiaalmajanduslik positsioon, seega kipuvad nende valikuvõimalused eluasemeturul olema kitsamad (Tammaru et al. 2020; Van der Laan Bouma-Doff 2007). Seetõttu on sisserändajad sageli sunnitud elama enamuse jaoks vähem atraktiivsetes piirkondades, kus kinnisvarahinnad on odavamad (ibid). Samuti on täheldatud, et sisserändajad elavad rohkem mitmekesisemates piirkondades, kus on saadaval rohkem erinevat tüüpi eluaseid: odavamaid ja kallimaid, väiksemaid ja suuremaid (Van Kempen 2005).

Veel üks tegur, mis võib selgitada sisserännanute elukohavalikuid, on diskrimineerimine nii eluasemeturul kui ka ühiskonnas laiemalt. Vähemusrahvustest leibkonnad võivad asuda elama endaga sarnaste inimeste lähedusse, kuna nad kardavad diskrimineerimist enamuse domineeritud piirkondades (Boschman, Van Ham 2015). Seda suundumust süvendavad kinnisvara omanikud ja kinnisvaravahendajad, kes võivad teadlikult või alateadlikult eelistada kohalikke üürnikke sisserändajatele (Van Kempen 2005). Etniline taust, sissetulekuallikas, keeleoskus ja usuline kuuluvus on sageli tegurid, mis määravad eluase saamise lihtsuse või keerukuse (Dion 2001). Mõnel juhul võib diskrimineerimine tuleneda ka hirmust teiste üürnike reaktsioonide ees – kinnisvara omanikud võivad karta, et teised elanikud lahkuvad, kui sisserändajatele üüritakse elamispinda (Esses 2021). Uuringud on näidanud, et selline tõrjuv käitumine on rohkem levinud piirkondades, kus enamusel on eelarvamuslikud hoiakud sisserändajate suhtes (ibid). Seega on palju erinevaid tegureid, mille tagajärjel võivad olla erinevate rühmade elukohamuistrid väga erinevad - näiteks sisserändaja isiklikud omadused, rände eesmärk aga ka sihtkoha keskkond.

1.2.2 Segregatsioon ja selle mõjud

Nagu eelnevast peatükist selgub, siis erinevatel põhjustel, nii vabatahtlikult kui ka olude sunnil, koonduvad sisserändajad sageli elama rohkem kindlatesse piirkondadesse - sellist ruumilist eraldatust nimetatakse elukohasegregatsiooniks. Üldisemalt nimetatakse segregatsiooniks mistahes kahe või rohkema grupi ebaühtlast jaotumist ruumis (Boschman 2015); näiteks kui üks grupp elab teisest grupist eraldi, linna erinevates naabruskondades. Lisaks elukohtadele võib segregatsioon avalduda ka teistes eluvaldkondades, näiteks igapäevases tegevusruumis (Silm et al. 2018), vaba aja veetmisel (Kukk et al. 2019), töökohtadel (Järv et al. 2015) ja hariduses (Kalm et al. 2024).

Elukohasegregatsioon avaldub ruumiliselt erinevatel viisidel, mille peamisteks mõõdeteks on ühtlus (*evenness*), kokkupuutuvus (*exposure*), koondumus (*concentration*), tsentralisatsioon (*centralization*) ning klasterdumine (*clustering*) (Massey, Denton 1988).

- Ühtlus väljendab kahe grupi omavahelist jaotumist ruumis - ühtlus on minimaalne siis, kui kõikides ruumiüksustes on suhe vähemuse ja enamuse vahel sama, mis linnas tervikuna.
- Kokkupuutuvus näitab enamusgrupi ja vähemusgrupi kokkupuutumise tõenäosust erinevates linnaosades. Kokkupuutumine leiab aset, kui gruppide elupiirkonnad või tegevusruumid kattuvad.
- Koondumus näitab, kui suurt osa ruumist vähemusgrupp kasutab. Koondumus on kõrge, kui grupp elab ja toimetab suhteliselt vähestes piirkondades ja väikesel pindalal.
- Tsentralisatsioon näitab, mil määral on grupp ruumiliselt koondunud linna keskmesse.
- Klasterdumine näitab, millised vähemusgrupi poolt asustatud ruumiüksused omavahel lähestikku paiknevad ehk klasterduvad.

Segregatsiooni uurimine on päevakorras paljudes maailma paikades, sest ruumiline eraldatus võib endaga kaasa tuua mitmesuguseid, sealhulgas negatiivseid, tagajärgi. Kõrget segregatsiooni seostatakse sageli ebavõrdsusega (Musterd 2005). Nendel, kes elavad madalama sissetulekuga linnaosades, ei pruugi olla samaväärsed võimalused tööturul, hariduses ja üldiselt ühiskonnaelus osalemisel (ibid; Zorlu, Mulder 2008). Sisserändajad ja rahvusvähemused on sageli elukoha valikul halvemas positsioonis ning sunnitud elama ruumiliselt koondunult, odavama kinnisvaraga linnaosades (Tammaru et al. 2020; Van der Laan Bouma-Doff 2007). Etnilise segregatsiooni üheks negatiivseks aspektiks on, et vähemusgruppi kuuluval inimesel on vähem võimalusi enamusrühvusega kokku puutumiseks ja läbi käimiseks, mis omakorda pärsib kohaliku keele omandamist, kultuuriga kohanemist ja integratsiooni laiemalt (Boschman 2015). Madalama sissetuleku ja ahtamate võimalustega inimeste ruumiline koondumine võib endaga kaasa tuua ka segregatsiooni põlvest-põlve edasi kandumise, tekitades nõiaringi, millest on raske väljuda (Tammaru et al. 2021).

Elukohasegregatsiooni uurimisel lähtutakse kolmest peamisest teooriast: kihistumise mudel (*place stratification model*), etnilise enklaavi mudel (*ethnic enclave model*) ja ruumiline assimilatsiooni mudel (*spatial assimilation model*), millest viimane on kirjanduses kõige laialdasemalt käsitletud. (Bolt, Van Kempen 2010). Ruumilise assimilatsiooni mudeli kohaselt on vähemusgruppide eelistus asuda elama enamuse poolt domineeritud naabruskondadesse osa sotsiaalmajandusliku ning kultuurilise lõimumise protsessist. Esialgu asuvad sisserändajad elama teiste sisserändajate juurde, kuid uue riigiga rohkem kohanedes sisserännanute elukohaeelistused muutuvad - nad hakkavad elukohavalikul käituma sarnasemalt enamusrahvusele ning eelistavad elukohtasid võimalikult kõrge sotsiaalmajandusliku staatusega piirkondades (ibid). Kihistumise mudeli järgi piirab vähemusgruppide elukohavalikuid diskrimineerimine kinnisvaraturul laenuandjate, maaklerite, üürileandjate või ametnike poolt kohalikul või riiklikul tasandil (Bolt, Van Kempen 2010), mis teeb raskeks ka isegi majanduslikult paremal järjel olevad sisserändajad kolimise kõrgema sotsiaalmajandusliku staatusega naabruskonda (Bolt et al. 2008). Samas etnilise enklaavi mudeli järgi ei tahagi kõik majanduslikult paremal järjel olevad vähemusgrupi liikmed oma naabruskonnast lahkuda, sest saavad säilitada oma kultuurilise tutvusringkonna ning seetõttu tunnevad ennast seal turvaliselt, saavad panustada oma kogukonna heaolusse ning säilitada oma kultuurilist eripära (Bolt, Van Kempen 2010).

1.3 Immigrantrahvastiku kujunemine Eestis

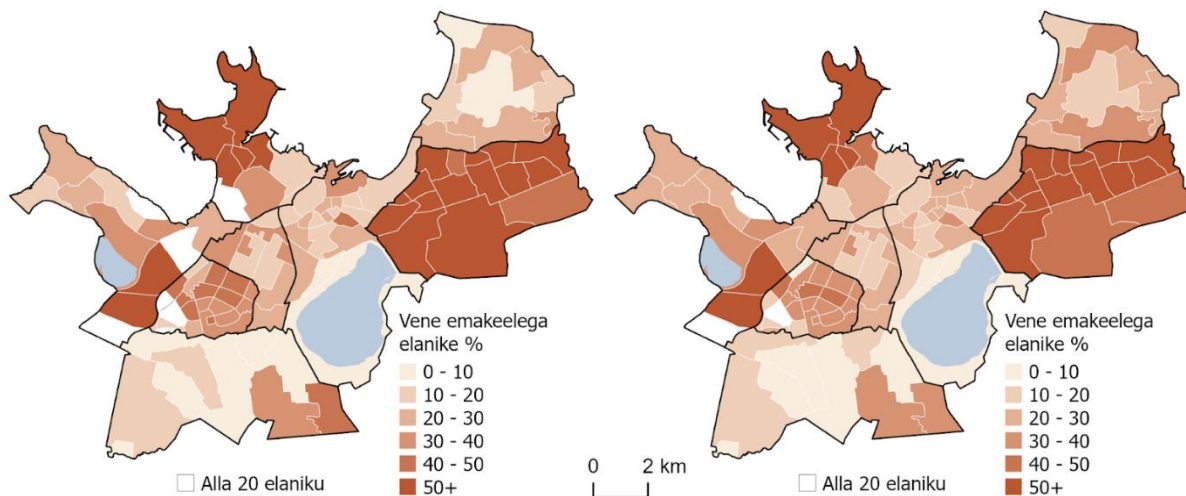
1.3.1 Nõukogude perioodi mõju

Eesti rahvastiku koosseisu on mõjutanud kõige rohkem Teisele maailmasõjale järgnenud Nõukogude okupatsiooni aastad 1944 - 1991, mille mõju on näha Eestis tänaseni. Kui enne sõda olid suuremad mitte-eestlaste rühmad venelased, sakslased, rootslased, juudid ja lätlased, siis pärast sõda jäi domineerima ainult vene kogukond. Ülejäänud rahvusrühmi oli Eestisse jäänud alles tunduvalt vähem. Venelased koos teiste rahvusrühmadega moodustasid pärast sõda, 1945. aastal vaid 3% Eesti rahvastikust (Tammaru, Kulu 2003).

Eestit sai enne Teist maailmasõda pigem nimetada väljarändemaaks, kuid pärast sõda muutus Eesti hoopis sisserändemaaks (Kulu 2001). Suure sisserände taga oli osaliselt tööstuse ja ehituse kiire areng, mis tõi kaasa tööjõupuuduse ning teisalt vene ja venemeelsete inimeste kaudu Nõukogude Liidu võimupositsiooni suurendamine Eestis. Aja jooksul asendus varasem Nõukogude Liidu

poolt korraldatud ränne aga tööstusettevõtete poolt meelitatud ja isiklikel kaalutlustel toimunud rändega (Tammaru, Kulu 2003).

Sisserändajatest olid umbes 97% pärit teistest Nõukogude Liidu vabariikidest, esialgu Eesti lähialadelt tulnud ning hiljem kaugematest liidu piirkondadest saabunud. Seetõttu moodustasid suurima osa sisserändajatest venelased ning neile järgnesid ukrainlased ja valgevenelased, kellest said suuremad mitte-eestlaste grupid Eestis. Mitte-eestlased asusid elama peamiselt linnapiirkondadesse (peaaegu 90%), eriti Harju ja Ida-Viru maakondadesse, kus olid suuremad tööstusettevõtted ning kus arenes jõudsalt teenindussektor (Tammaru, Kulu 2003). Hiljem suurenes mitte-eestlaste koondumine siserände tagajärjel veelgi Tallinnasse ja Ida-Virumaale (Kulu 2001). Tööstuse areng ja linnastumine tekitas vajaduse uute elamupiirkondade järele. Uutes paneelilamupiirkondades Lasnamäel, Mustamäel, Väike-Õismäel ja mujal, asusid korteritesse eelisjärjekorras sisserändajad mujalt Nõukogude Liidust ning seetõttu tekkis nendes piirkondades proportsionaalselt suur venekeelne elanikkond (Kährrik, Tammaru 2010), mis on tajutav Tallinnas tänaseni (joonis 1). 1989. aastaks moodustasid rahvaloenduste andmetel vähemusrahvused 39% Eesti rahvastikust, kellest venelased olid 30,3% (Tammaru, Kulu 2003).

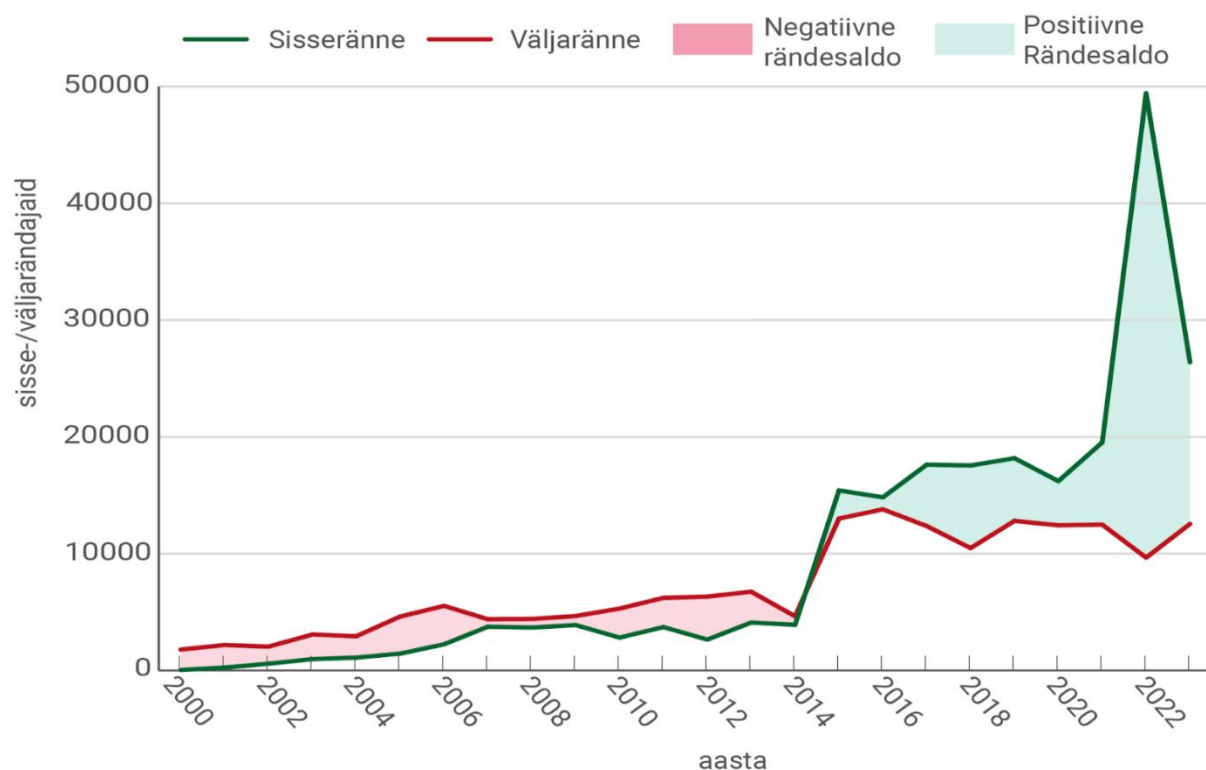
Joonis 1. Venekeelsete elanike osatähtsus Tallinna asumites aastatel 2016 (vasakul) ning 2024 (paremal). Autori joonis. Statistikaameti andmed.

Eesti taasiseseisvumise järel pöördus suur osa venelasi ja teisi vähemusrahvuseid tagasi kodumaale, mis kajastub taasiseseisvumise järel 2000. aastal toimunud esimese rahvaloenduse tulemustes (vähemusrahvused 2000. aastal 32%) (Tammaru, Kulu 2003). Sellele vaatamata

moodustasid venelased jätkuvalt suure osa Eesti rahvastikust, kokku 25,6%; langenud oli aga ukrainlaste ja valgevenelaste osakaal (Tiit 2011). Kuni tänaseni on Eestis teiste Euroopa Liidu riikidega võrreldes suur välispäritoluga rahvastiku osakaal, suurem osakaal on vaid Luksemburgis (Puur, Sakkeus 2017).

1.3.2 Rändepööre

Kuni aastani 2015 oli sisseränne Eestisse tagasihoidlik ning välisrände saldo negatiivne. Märkimisväärne mõju rändele, nii sisse- kui ka väljarändele, on olnud Euroopa Liiduga liitumisel 2004. aastal ja ühinemisel Schengeni alaga 2007. aastal (Maasing, Asari 2017). Majanduse taastumise järel pärast 2008. aasta majanduskriisi hakkas ränne vaikselt stabiliseeruma ning sisseränne hakkas aastatega muutuma järjest suuremaks (Luik jt 2024). Sisse- ja väljarändajate arvu ning rändesaldo muutumine on esitatud joonisel 2.

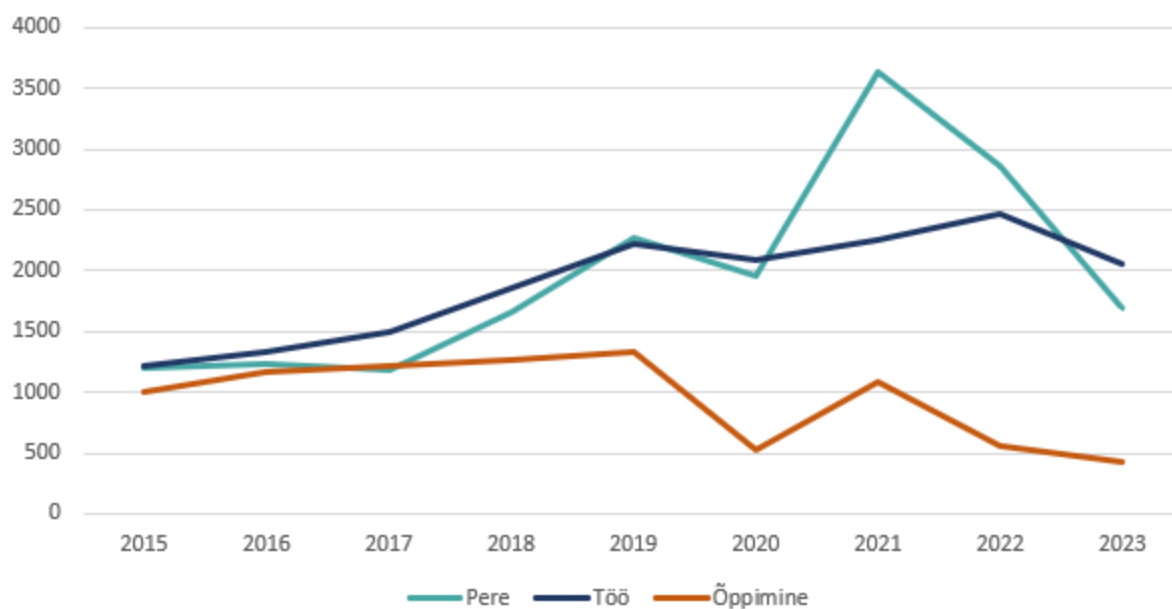

Joonis 2. Sisse- ja väljaränne aastatel 2000 kuni 2023. Autori joonis. Andmed: Statistikaamet

2015. aastal muutus rändesaldo positiivseks (vt joonis 2) ja alates sellest ajast on sisseränne Eestisse ületanud väljarännet (Siseministeerium, EMN 2019). Nüüdseks võib seda perioodi nimetada rändepöördeks. Selle muutuse taga on mitu erinevat põhjust. Üheks põhjuseks võib olla

see, et rändeikka hakkavad jõudma 90ndatel sündinud väikesearvulised põlvkonnad ehk rändepotentsiaal Eestist välja muutub väiksemaks (Tammur jt 2017). Ühtlasi on Eesti muutunud (taas) sisserändajatele kui ka eestlastest tagasirändajatele atraktiivsemaks, sest on toimunud üldine heaolu kasv (ibid). Samuti on oluline roll olnud ka rändepoliitika paindlikumaks muutumisel (Kalm, Tammaru 2021).

Siseministeeriumi 2023. aastal avaldatud rändestatistika ülevaatest, selgus et Eestisse elama tulemise peamiseks põhjusteks töötamine, pereränne ja õppimine (vt joonis 3). Aastate lõikes on Eestisse rändamise põhjuste muutumist mõjutanud erinevad sündmused maailmas ja Euroopas, näiteks COVID-19 pandeemia ja Ukraina sõda.

Joonis 3. Rände põhjused esmaste tähtjaliste elamislubade (välismaalaste seaduse alusel) lõikes. Autori joonis. Andmed: Siseministeerium, EMN 2023

Suurem osa sisserändajatest asub Eestisse tulles elama pealinna Tallinnasse (Kalm, Tammaru 2021). Tallinnas on kõige atraktiivsemaks piirkonnaks Kesklinn, kuhu uussisserändajate profiili analüüsi järgi asus uutest pealinna saabujatest elama ligi 40% inimestest. Samuti asutakse elama erinevatesse paneelilamupiirkondadesse Mustamäele, Lasnamäele ja Põhja-Tallinnasse (ibid). Statistikaameti andmetel asusid ka aastal 2022 üle poole sisserändajatest elama Tallinnasse, kuid omavalitsuste suurusi arvestades saabus suhtarvult rohkem sisserändajaid ka Tartusse, Maardusse, Pärnusse, Valka ja Rakverre (Loik 2023).

Kalm ja Tammaru (2021) uussisserändajate profiili analüüsist selgub, et siia saabujatest on paljud kõrgema sotsiaalmajandusliku staatusega uussisserändajad, kellel on olemas ka kõrgharidus. Endistest Nõukogude Liidu riikidest on venelased palju parema sotsiaalmajandusstaatusega erinevalt ukrainlastest. Analüüsist selgus, et ukrainlased on palju madalama staatusega ehk ukrainlastest sisserändajad töötavad Eestis madalamatel ametikohtadel (ibid).

1.3.3 Rändepoliitika

Eesti sisserändepoliitika keskmes on olnud taasiseseisvumisest saati riigi julgeoleku ja avalike huvide kaitsmine ning nende välismaalaste Eestisse elama asumise soodustamine, kelle kohalolek on kooskõlas avalike huvidega (Siseministeerium 2021). Rändepoliitika on olnud 90ndatest saati pigem konservatiivne, kuid üha enam on nähtud vajadust soodustada eelkõige kvalifitseeritud tööjõu sisserännet (Maasing, Asari 2017).

Rändepoliitika alguseks võib pidada Eesti taasiseseisvumise järel vastu võetud immigratsiooniseadust, millega kehtestati välismaalaste sisserände piirarv ja määrati üldisemad tingimused Eestisse töötama, õppimiseks või perekonnaga ühinemiseks (Anniste 2019). Sisserändajate piirarvu kehtestamise üheks peamiseks põhjuseks oli suure sisserände vältimine (nagu nõukogude perioodil) ning riigi võimekuse tagamine sisserändajate ühiskonda sidumisel (Maasing, Asari 2017). Rändeptsessis ja lõimumisprogrammis osalejate aitamiseks loodi 1998. aastal tänase nimega Integratsiooni Sihtasutus, kes toetab ja aitab erinevaid osapooli - nii uussisserändajaid, Eestisse tagasi pöörduvaid inimesi kui ka Eesti püsielanikke (Integratsiooni Sihtasutus 2025).

Tänapäeval juhindub seaduslik ränne välismaalaste seadusest, millega on sätestatud välismaalase Eestisse saabumise, siin viibimise, elamise ja töötamise alused (Siseministeerium 2021). Sisserände piirarv, mis määrab ära Eestisse sisserändavate ja elama jäävate välismaalaste arvu, on kasutusel tänaseni (Siseministeerium 2023). Piirarvuks on taasiseseisvumisest saati olnud 0,1 protsenti Eesti alalisest elanikkonnast. Küll aga on aastatega üha rohkem hakatud soodustama konkreetsete gruppide riiki saabumist (näiteks ITK valdkonna spetsialistid, kõrgepalgalised töötajad ja õpirändajad), mis on seotud majanduse arengu ning ühiskonna vajadustega, jättes nad piirarvu alt välja (ibid). Rändepoliitikat on Eestis oluliselt mõjutanud ka Euroopa Liitu astumine ja Schengeni alaga ühinemine. Euroopa Liidu kodanike rännet on riiklikult reguleerida keerulisem

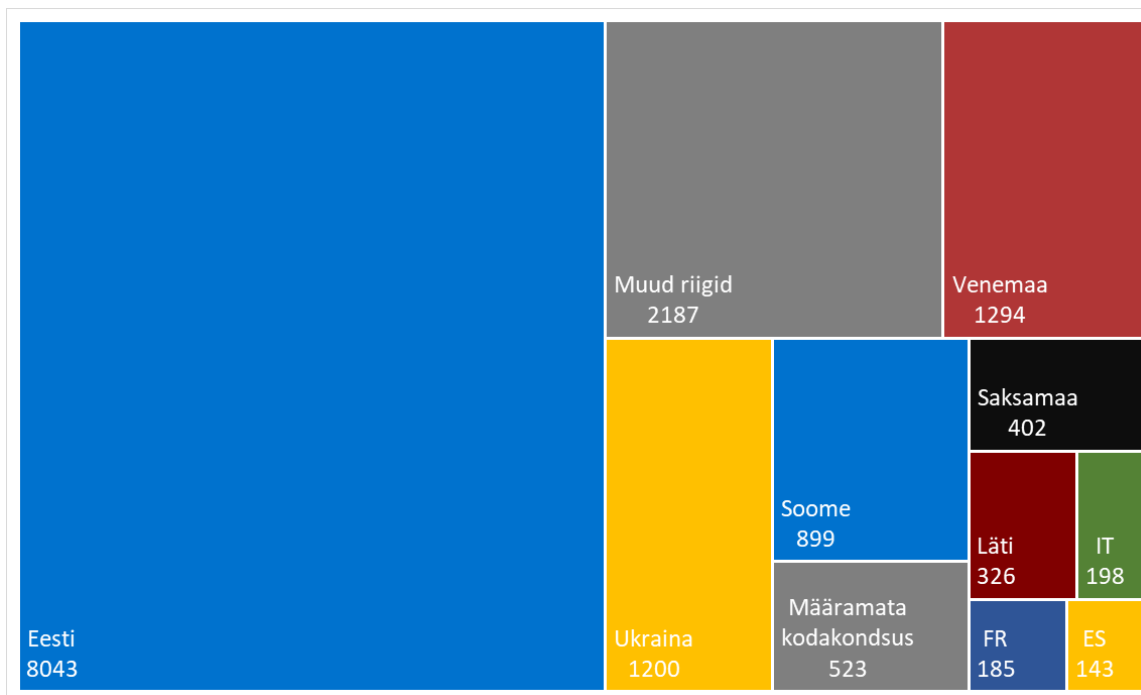
kui kolmandate riikide kodanike rännet, kuna see on seotud Euroopa Liidu kodaniku seadusest tuleneva riikidevahelise liikumisvabadusega (Maasing, Asari 2017) .

Rändepoliitika paindlikumaks muutumine on mõjutanud eriti kolmandatest riikidest saabunud inimeste osakaalu Eestis. Märgata on kolmandatest riikidest saabunud uussisserändajate ühtlast kasvu, kuid jätkuvalt on näha ka endistest Nõukogude Liidu riikidest saabunud inimeste tõusu (vt tabel 1).

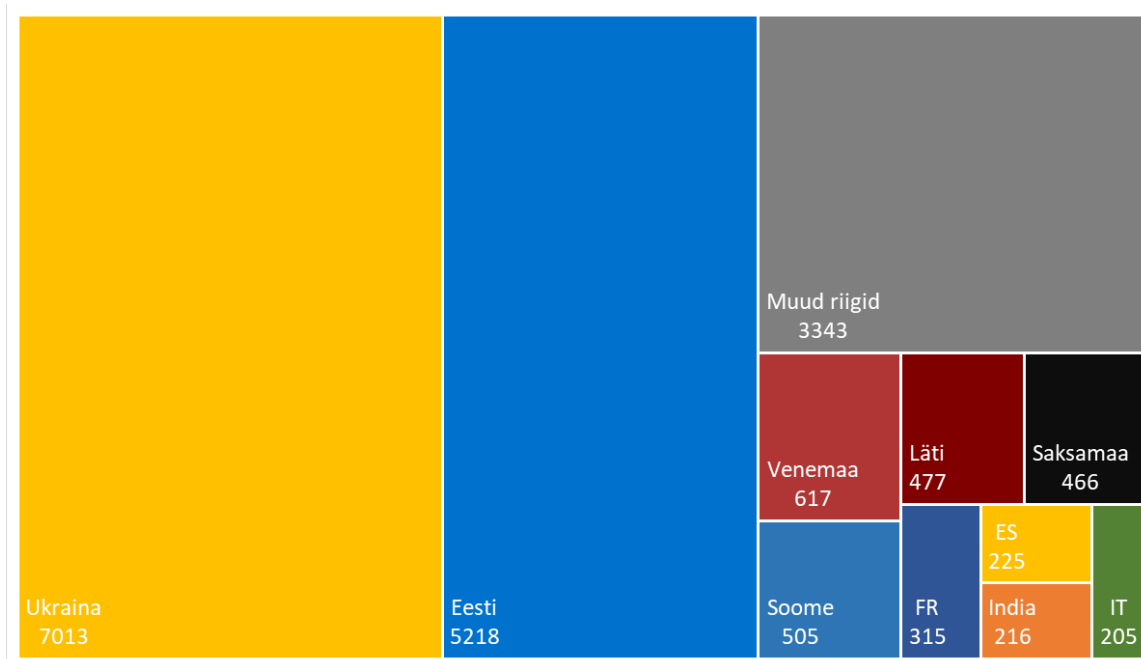
Tabel 1. Eestisse esmakordselt saabunud uussisserändajad aasta ja päritolu piirkonna järgi, 2015-2019 (Kalm, Tammaru 2021)

	2015	2016	2017	2018	2019	Kokku
EL	3064	3407	4080	4174	3949	18 674
endine Nõukogude Liit	1534	1883	1931	2634	3297	11 279
kolmandad riigid	649	953	1301	1423	1934	6260
määramata	3	9	12	16	13	53
KOKKU	5250	6252	7324	8247	9193	36266

Sisserände lähteriigid ei ole rändepöörde algusest väga palju muutunud, endiselt tullakse endistest Nõukogude Liidu riikidest ning Euroopa Liidust (Loik 2025). Muutunud on aga see, kui palju tullakse Eestisse. Rändevoogusid ja - põhjuseid on mõjutanud käimasolev Ukraina-Vene sõda, mille tõttu on suurenenud Eestisse tulnud ukrainlaste arv (sõjapõgenikud) ning vähenenud Venemaalt saabujate arv. Statistikaameti andmetel oli nii 2015. aastal kui ka 2024. aastal enim sisserändajaid Eesti, Ukraina, Venemaa ning Soome kodakondsusega, kuid uue suurema rühmana on esile tõusnud Indiast saabujad (Loik 2025). Sisserändajate arvud kodakondsuste järgi on esitatud joonistel 4 ja 5.

Joonis 4. 2015. aastal Eestisse rännanud inimesed kodakondsuse järgi. Eraldi on välja toodud 10 suurima rändajate arvuga kodakondsust. FR - Prantsusmaa, ES - Hispaania, IT - Itaalia. Autori joonis. Andmed: Loik 2025

Joonis 5. 2024. aastal Eestisse rännanud inimesed kodakondsuse järgi. Eraldi on välja toodud 10 suurima rändajate arvuga kodakondsust. FR - Prantsusmaa, ES - Hispaania, IT - Itaalia. Autori joonis. Andmed: Loik 2025

2. Andmed ja metoodika

2.1 Andmed

Selle töö andmeanalüüsi aluseks olevate agregeeritud andmetabelite alusandmed on 2016-2020. aasta ja 2024. aasta Rahvastiku Statistilise Registri (RSR) andmed. Rahvastiku Statistiline Register on Statistikaameti poolt kokku pandud andmestik, mis koosneb erinevate registrite andmetest. Agregeeritud andmetabelid sisaldasid uussisserändajate rühmade sagedusi Tallinna asumites siia saabumise hetkel (perioodil 2015-2019 saabunud inimeste esimene elukoht) ja 2024. aastal. Lisaks olid andmetabelites välja toodud Eestis elavate teiste rahvusrühmade sagedused 2016 ja 2024. aastal (elukohamustrite võrdluseks). Summeeritud andmetabelid saadi Tartu Ülikooli Rände- ja linnauuringute keskuselt, kellel on Statistikaametiga individuaalandmete kasutamise leping.

2.2 Analüüsialune rahvastik

Kuigi uussisserändajaid on erinevates uurimustes erinevalt defineeritud (nt Eesti ühiskonna lõimumise monitooringus), siis selle töö kontekstis on tuginetud sarnasele definitsioonile nagu Uussisserändajate profiili analüüsis (Kalm, Tammaru 2021) ehk uussisserändajad on selles töös perioodil 2015-2019 Eestisse esmakordselt saabunud inimesed. Töös on keskendutud seitsmele suuremale uussisserändajate rühmale, kes olid mõlemal ajahetkel Eestis, täpsemalt Tallinnas. See tähendab, et nad asusid perioodil 2015-2019 elama Tallinnasse ning elasid Tallinnas ka 2024. aastal. Uuritavateks rühmadeks on ukrainlased, venelased, soomlased, lätlased, nigeerlased, indialased ja valgevenelased. Uussisserändajate rühmad on defineeritud kodakondsuse järgi, sest see oli inimeste päritolu peegeldavatest tunnustest algandmestikus kõige paremini kaetud (rahvuse ja emakeele puhul oli palju 'teadmata' väärtusi). Rühm "muu" on küll tulemustes esitatud, aga täpsemas ruumilises analüüsis ei ole neile keskendutud, sest rühm on väga segunenud ning seega ei anna see segregatsiooni analüüsimisel väga sisulist infot. Eestis elavad teised rahvusrühmad on defineeritud emakeele järgi, milleks on kas eesti keel, vene keel, muu keel või "keel teadmata". Eestis elavate rühmade eristamiseks valiti emakeel, sest see on tunnus, mis ühendab paljusid nõukogude perioodil Eestisse saabunud rahvusrühmi (Mägi jt 2018).

2.3 Metoodika

Kõigi seitsme uussisserändajate rühma kohta arvutati eraldatuseindeksid (*dissimilarity index*) ja asukohakoeffitsendid (LQ - *location quotient*). Eraldatuseindeks on lahti seletatud Massey ja Denton (1988) järgi, asukohakoeffitsent Benassi et al (2022) järgi.

Eraldatuseindeks on segregatsiooninäitaja, mis kirjeldab ühtlust. Indeks näitab, kui paljud ühe rühma liikmed peaksid oma elukohta muutma, nii et kogu linnas oleks esimese rühma ja teise rühma võrdne jaotus. Indeksi võimalikud väärtused jäävad 0 ja 1 vahele, kus 1 tähendab maksimaalset segregatsiooni (rühmad on täielikult eraldunud) ning 0 tähendab minimaalset segregatsiooni (kõikides ruumiüksustes on kahe rühma omavaheline proportsioon sama). Massey ja Dentoni (2001) järgi võib väärtusi vahemikus 0 kuni 0,3 pidada madalaks, vahemikus 0,3 kuni 0,6 keskmiseks ning üle 0,6 kõrgeks. Eraldatuseindeksi arvutamiseks kasutatakse järgmist valemit:

$$D = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{a_i}{A} - \frac{b_i}{B} \right|$$

kus N - asumite arv

a_i - rahvusrühma kuuluvate elanike arv asumis

A – rahvusrühma kuuluvate elanike arv kogu linnas

b_i - teise rahvusrühma kuuluvate elanike arv asumis

B - teise rahvusrühma kuuluvate elanike arv kogu linnas

Eraldatuseindeksi arvutamisse kaasati nii uussisserändajate rühmad kui ka Eestis elavad teised rahvusrühmad. See võimaldab näha, kuidas elavad üksteisest eraldi uussisserändajate erinevad rühmad ning Eestis elavad teised rühmad.

Asukohakoeffitsent on ruumiline indeks, mis väljendab antud juhul konkreetses asumis rahvusrühma kuuluvate inimeste proportsiooni ning kogu linnas samasse rahvusrühma kuuluvate inimeste proportsiooni suhet. Teisisõnu näitab indeks, kas asumis on rahvusrühma osakaal suurem või väiksem kui linnas tervikuna. Kui indeksi väärtus jääb alla 1, on rühm asumis alaesindatud, kui üle 1, on rühm asumis üleesindatud. Asukohakoeffitsendi arvutamiseks kasutatakse järgmist valemit:

$$LQ = \frac{x_i / t_i}{X / T}$$

kus x_i - rahvusrühma kuuluvate elanike arv asumis

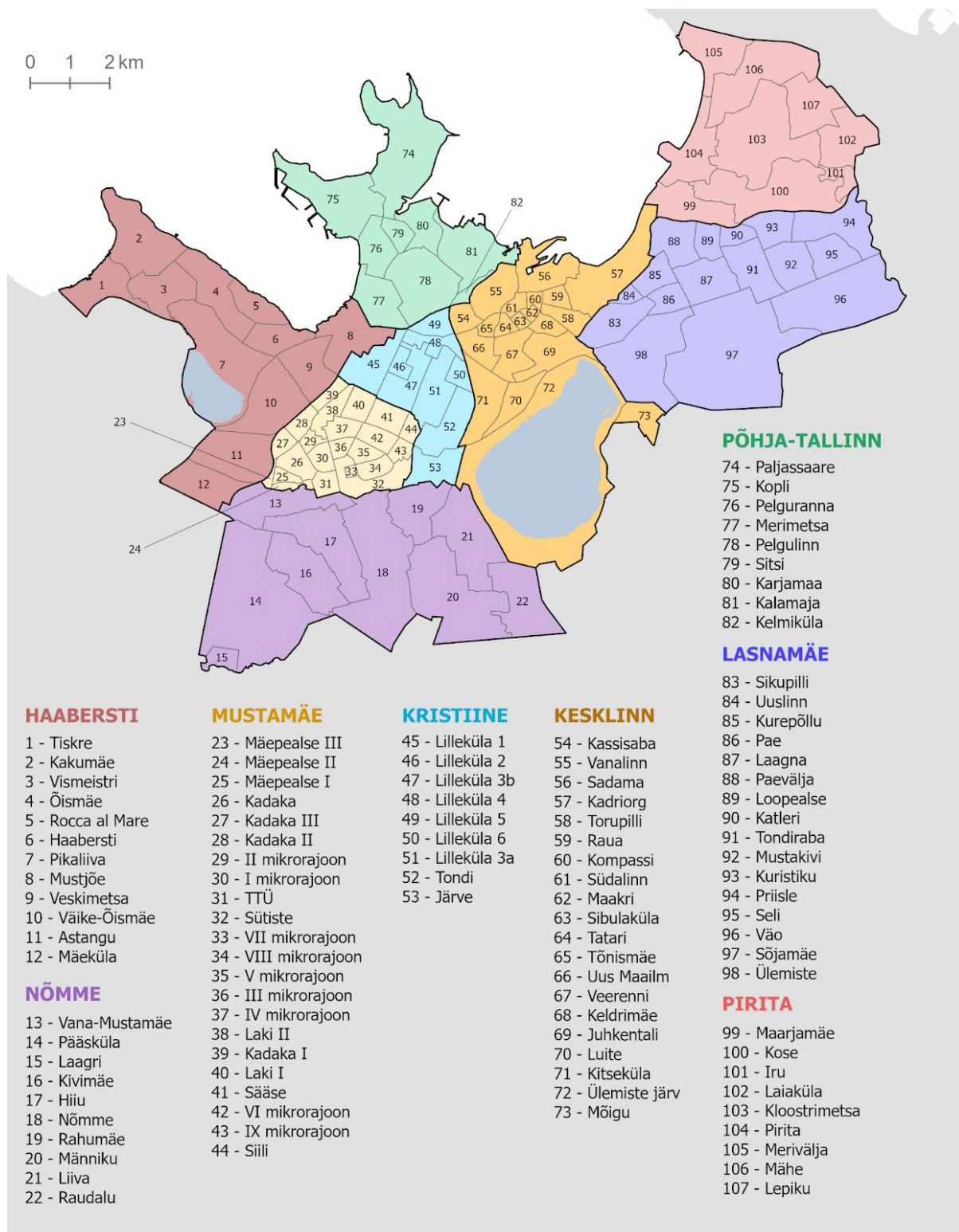
t_i - elanike arv asumis kokku

X - rahvusrühma kuuluvate elanike arv kogu linnas

T - elanike arv linnas kokku

Eraldatusindeksite arvutused teostati vaba tarkvaraga programmis Geo-Segregation Analyzer. Asukohakoeffitsiendi arvutused tehti programmiga Microsoft Excel ning tulemused visualiseeriti kaartidena kasutades tarkvara ArcGIS Pro.

Töös kasutatud uussisserändajate elukohaandmed (2015-2019 saabunute esimene elukoht ja 2024. aastal olnud elukoht) olid agregeeritud asumi täpsusega. Asumite paiknemine Tallinna linnas on esitatud joonisel 6. Tulemuste analüüsimisel on jäetud välja alla 20 elanikuga asumid.

Joonis 6. Tallinna asumite nimed ja piirid.

3. Tulemused

3.1 Kirjeldav statistika

Uuritavasse rühma ehk uussisserändajate hulka, kes saabusid Tallinnasse esmakordselt perioodil 2015-2019 ning elasid Eestis ka aastal 2024, kuulub kokku 12 296 inimest. Eestisse jäänud uussisserändajatest rändas 2024. aastaks 911 inimest Tallinnast välja. Kõige rohkem rändas sel perioodil Tallinnast välja Ukraina kodanikke ning kõige vähem India kodanikke. Ülejäänud uussisserändajad jäid elama samasse kohta või vahetasid elukohti Tallinna siseselt. Aastaks 2024 Tallinnasse elama jäänud uussisserändajaid oli kokku 11 385. Uussisserändajate arvud kodakondsuste kaupa on toodud tabelis 2. Kõige suurem uussisserändajate rühm on ukrainlased ning kõige väiksem valgevenelased.

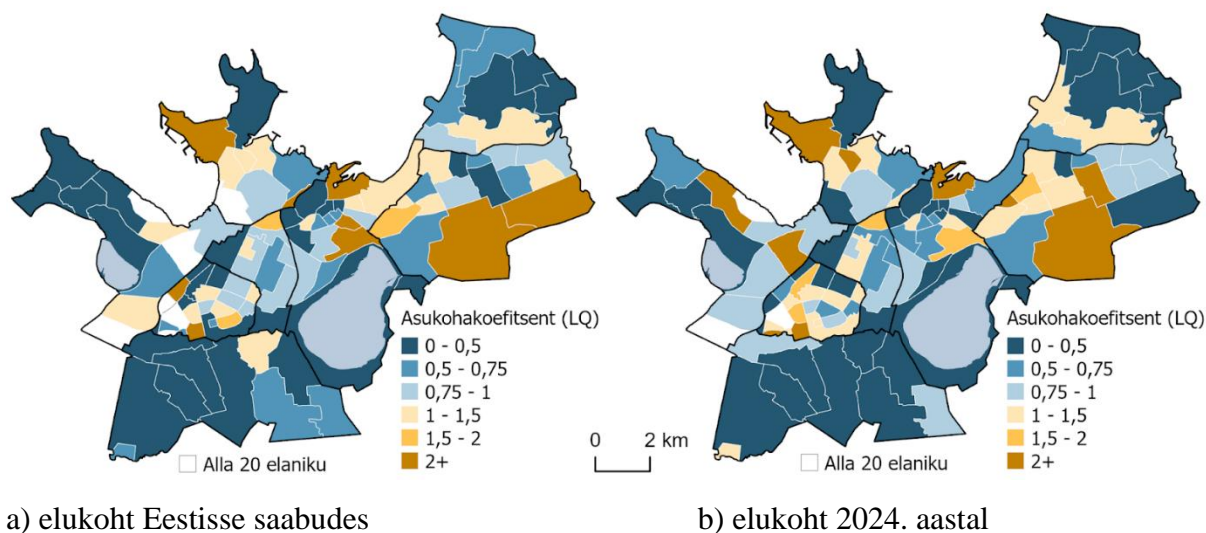
Tabel 2. Analüüsiialuste uussisserändajate sagedused rühmade kaupa Eestisse saabudes (2015-2019) ja 2024. aastal

Kodakondsus	2015-2019	2024	Lahkusid Tallinnast
Ukraina	2618	2437	181
Vene	1853	1734	119
Soome	810	750	60
Läti	466	417	49
Nigeeria	553	533	20
India	438	424	14
Valgevene	309	281	28
Muu	5249	4809	440
Kokku	12296	11385	911

Järgnevates alapeatükkides vaadatakse täpsemalt, millised on uussisserändajate rühmade ruumimustrid ja ruumiline eraldatus. Tulemused on esitatud rühmade kaupa, asukohakoeffitsientide kaardid on esitatud Eestisse esmakordselt saabumise ja 2024. aasta kohta. Samuti on iga rühma kohta eraldi esitatud tabel eraldatuseindeksite kohta. Tulemuste peatüki lõpus on uussisserändajate elukohamustrite võrdlus, kus on esitatud eraldatuseindeksite koondtabel kõikide uuritavate rühmade kohta. Rühma “muu” kohta ei ole tulemusi esitatud.

3.2 Ukraina uussisserändajate paiknemine Tallinnas

Ukraina kodakondsusega uussisserändajad on Eestisse saabudes (joonis 7.a) asunud Tallinnas elama mitmetesse linnaosadesse, kuid väga selget ruumilist koondumist Tallinnasse elama asudes ei ole. Keskmisest rohkem on elama asunud Kesklinna (Sadama), Põhja-Tallinna, Lasnamäe (Sõjamäe) ning Mustamäe (Kadaka II) linnaosadesse. 2024. aastal on Lasnamäel ukrainlased varasemaga võrreldes rohkem ülesindatud just kesklinnale lähemal asuvates asumites (joonis 7.b). Aja jooksul on ka Mustamäel kasvanud asumite arv, kus ukrainlased on ülesindatud. Lisaks on märgata koondumist Haabersti linnaosa Õismäe asumisse, kus ukrainlased olid Eestisse saabudes veel alaesindatud.

Joonis 7. Ukraina kodanikest uussisserändajate asukohakoeffitsendid Eestisse saabudes ning aastal 2024.

Eraldatusindeksitest ilmneb (tabel 3), et ukrainlaste ja teiste uuritavate rühmade vahel oli nii Eestisse saabudes kui ka 2024. aastal keskmine segregatsioon. Eestisse saabudes olid ukrainlased enim eraldatud soomlastest, nigeerlastest ja indialastest ning kõige vähem eraldatud venelastest ning valgevenelastest. Võrreldes teiste Eestis olevate rahvusrühmadega oli ukrainlastel eraldatus väiksem Eestis juba varasemalt elanud muukeelsetega ning kõrgeim eestlastega. 2024. aastal oli eraldatus suurim soomlastega ja väiksem jätkuvalt venelastega. Eestis olevate rahvusrühmade lõikes oli eraldatus jätkuvalt suur eestlastega. Suurimad muutused leidsid aset seoses nigeerlastega

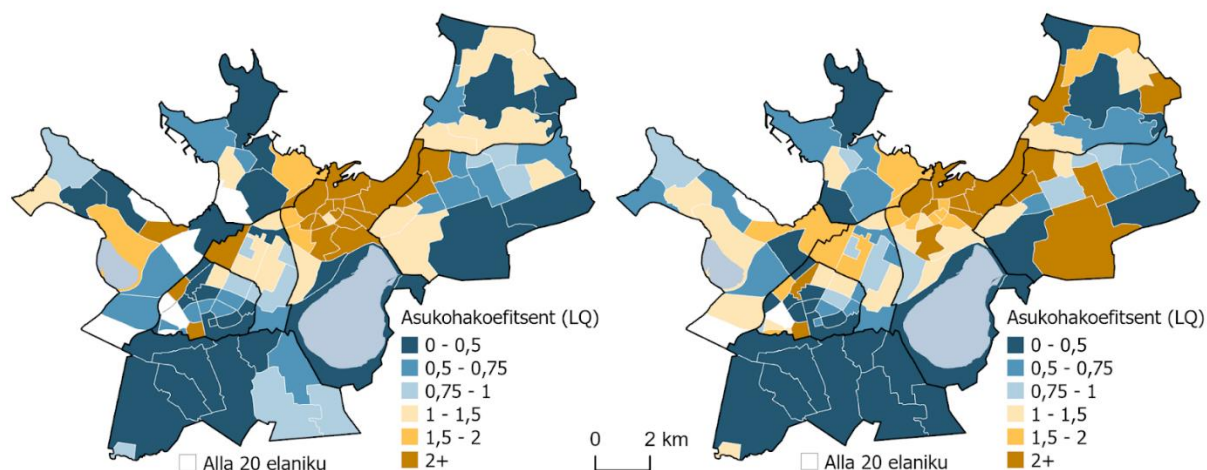
ja indialastega, kellega segregatsioon vähenes. Teiste uuritavate rühmade suhtes olid muutused minimaalsed.

Tabel 3. Ukraina kodanikest uussisserändajate eraldatuseindeksid siia saabumise hetkel (perioodil 2015-2019 saabunud) ja 2024. aastal.

	2015-2019	2024	Muutus
venelased	0.32	0.32	0.00
valgevenelased	0.33	0.35	+0.02
soomlased	0.56	0.52	-0.04
lätlased	0.35	0.39	+0.04
nigeerlased	0.55	0.43	-0.12
indialased	0.55	0.47	-0.08
muust rahvusest	0.39	0.38	-0.01
eesti keel	0.38	0.40	+0.02
vene keel	0.30	0.26	-0.04
muu keel	0.25	0.24	-0.01
keel teadmata	0.36	0.29	-0.07

3.3 Vene uussisserändajate paiknemine Tallinnas

Vene kodakondsusega uussisserändajad on Eestisse saabudes asunud peamiselt elama Keslinna piirkonda (joonis 8.a). Märkata on ka mõningast koondumist Kristiinesse ning kesklinnaga piirnevatega Lasnamäe asumitesse. Aastal 2024 on venelaste väga selge koondumine Kesklinnas vähenenud (joonis 8.b), kuna on jäänud vähemaks neid asumeid, kus venelased on tugevalt ülesindatud. Venelased on 2024. aastaks hajunud rohkem mujale nagu Lasnamäe ja Pirita, kus on nüüd näha rohkem asumeid, kus vene kodakondsusega uussisserändajad on ülesindatud.

a) elukoht Eestisse saabudes

b) elukoht 2024. aastal

Joonis 8. Vene kodanikest uussisserändajate asukohakoeffitsendid Eestisse saabudes ning aastal 2024.

Eestisse saabudes oli eraldatus suurim venelaste ja nigeerlaste vahel ning väikseim venelaste ja ukrainlaste vahel (tabel 4). Teiste rahvusrühmadega Eestis olid venelased kõige vähem eraldatud Eestis juba varasemalt elanud muukeelsetest ning kõige rohkem eraldatud Eestis juba varasemalt elanud venekeelsetest inimestest. 2024. aastal oli eraldatus enim vähenenud nigeerlastega ning mõnevõrra eestlastega. Teiste uussisserändajate rühmadega jäi eraldatus sarnaseks võrrelduna Eestisse saabumisega.

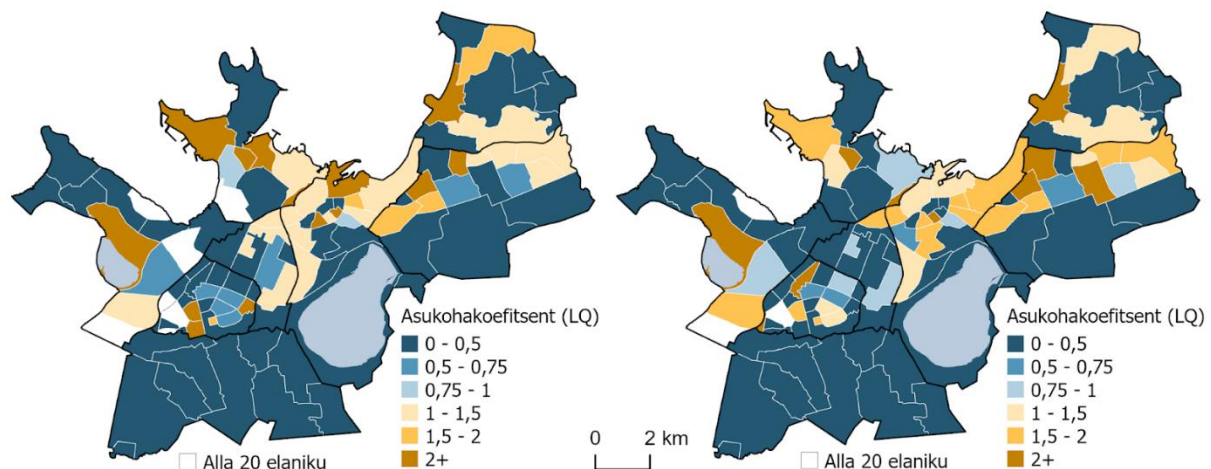
Tabel 4. Vene kodanikest uussisserändajate eraldatuseindeksid siia saabumise hetkel (perioodil 2015-2019 saabunud) ja 2024. aastal.

	2015-2019	2024	Muutus
ukrainlased	0.32	0.32	0.00
valgevenelased	0.34	0.32	-0.02
soomlased	0.43	0.43	0.00
lätlased	0.33	0.37	+0.04
nigeerlased	0.62	0.43	-0.19
indialased	0.46	0.40	-0.06
muust rahvusest	0.26	0.23	-0.03
eesti keel	0.34	0.29	-0.05
vene keel	0.39	0.36	-0.03

muu keel	0.25	0.18	-0.07
keel teadmata	0.28	0.29	+0.01

3.4 Valgevene uussisserändajate paiknemine Tallinnas

Valgevene kodakondsusega uussisserändajad on Eestisse saabudes asunud elama mitmetesse linnaosadesse, välja arvatud Nõmme linnaossa, kus valgevenelased on kõikides asumites jäänud tugevalt alaesindatuks (joonis 9.a). Silma paistavad Kesklinna, Põhja-Tallinna, Lasnamäe ja Pirita linnaosad, kuhu jääb rohkem valgevenelastega ülesindatud asumeid. Aastaks 2024 on selgelt näha (joonis 9.b), et tugev ülesindatus on nii Kesklinna asumites kui ka Põhja-Tallinnas vähenenud. Võrreldes varasema ajaga on Lasnamäel nüüd rohkem asumeid, kus valgevenelased on ülesindatud.

a) elukoht Eestisse saabudes

b) elukoht 2024. aastal

Joonis 9. Valgevene kodanikest uussisserändajate asukohakoeffitsendid Eestisse saabudes ning aastal 2024.

Eraldatusindeksitest selgub, et Eestisse saabudes oli valgevenelastel suurem eraldatus soomlastest, nigeerlastest ja indialastest (tabel 5). Teiste Eestis elavate rahvusrühmadega oli eraldatus suurem eestlastega ja väiksem Eestis juba varasemalt elanud venekeelsetega. 2024. aastal on eraldatus vähenenud kõige rohkem nigeerlastega, kuid vaatamata sellele püsib segregatsioon nende rahvusrühmade vahel kõrge. Valgevenelaste ja soomlaste vahel püsib eraldatus aja möödudes endiselt suurena. Eestis elavate rahvusrühmadega võrrelduna vähenes valgevenelaste ja

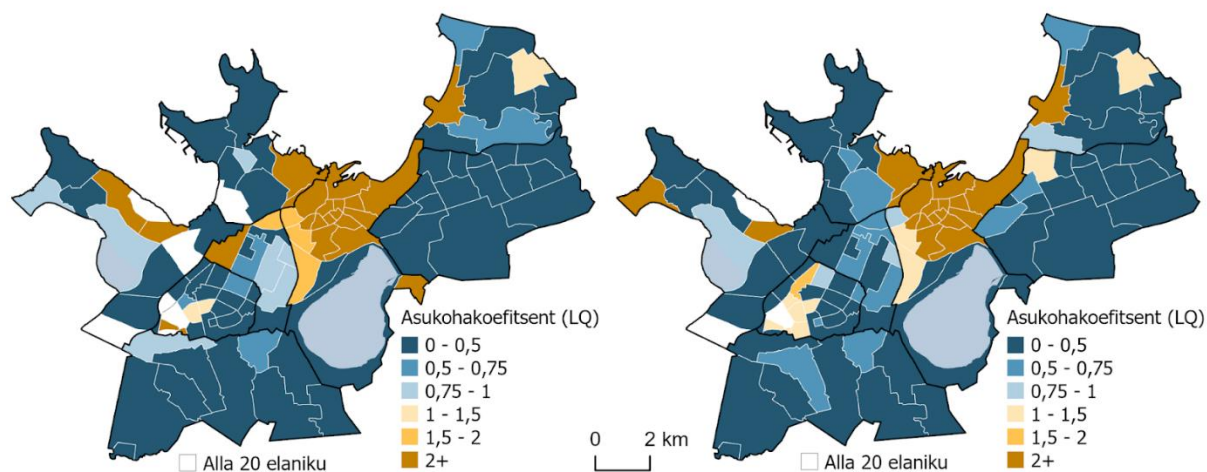
Eestis juba varasemalt elanud venekeelsete vahel eraldatus, kuid eestlastega püsis peaaegu muutumatuna.

Tabel 5. Valgevene kodanikest uussisserändajate eraldatuseindeksid siia saabumise hetkel (perioodil 2015-2019 saabunud) ja 2024. aastal.

	2015-2019	2024	Muutus
ukrainlased	0.33	0.35	+0.02
venelased	0.34	0.32	-0.02
soomlased	0.61	0.60	-0.01
lätlased	0.36	0.37	+0.01
nigeerlased	0.61	0.50	-0.11
indialased	0.52	0.48	-0.04
muust rahvusest	0.44	0.43	-0.01
eesti keel	0.45	0.44	-0.01
vene keel	0.38	0.34	-0.04
muu keel	0.31	0.33	+0.02
keel teadmata	0.43	0.36	-0.07

3.5 Soome uussisserändajate paiknemine Tallinnas

Enamus Soome päritolu uussisserändajatest on Eestisse saabudes ruumiselt eriti koondunud ühte piirkonda – Kesklinna (joonis 10.a). Lisaks on ainult üksikuid asumeid Haaberstis, Mustamäel, Kristiines ning Pirital, kus on märgata soomlaste ülesindatust. 2024. aastaks on elukohtade muutus olnud minimaalne (joonis 10.b). Aja jooksul on soomlased pigem veel rohkem koondunud elama Kesklinna linnaosasse. Eraldi võib tuua välja Põhja-Tallinnas asuva Sadama asumid ning Kesklinnas Maakri ja Südalinna asumid, kus soomlased on läbi aja olnud tugevalt ülesindatud.

a) elukoht Eestisse saabudes

b) elukoht 2024. aastal

Joonis 10. Soome kodanikest uussisserändajate asukohakoeffitsendid Eestisse saabudes ning aastal 2024.

Eraldatuseindeksite tulemustest selgub, et Soome päritolu uussisserändajad paiknesid Eestisse saabudes võrdlemisi eraldi teistest uussisserändajate rühmadest (tabel 6). Suurim eraldatus oli soomlastel aga nigeerlastega ning valgevenelastega. Eestis elavate teiste rahvusrühmadega, olid soomlased enim eraldatud siin varasemalt elanud venekeelsetest. Aastaks 2024 oli eraldatus vähenenud kõigi uussisserändajatega ja teiste rahvusrühmadega, välja arvatud vene kodakondsusega uussisserändajatega. Suurim muutus toimus nigeerlastega ning Eestis juba varasemalt elanud venekeelsetega, kellega eraldatus mõnevõrra vähenes, kuid sellegipoolest ka püsis nende rühmade vahel segregatsioon kõrge.

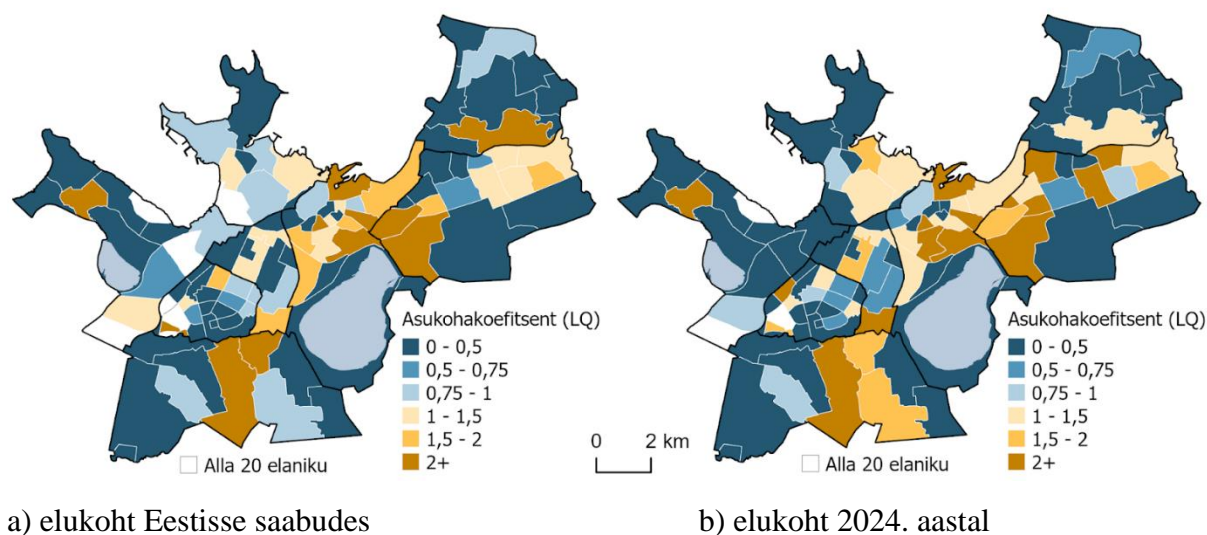
Tabel 6. Soome kodanikest uussisserändajate eraldatuseindeksid siia saabumise hetkel (perioodil 2015-2019 saabunud) ja 2024. aastal.

	2015-2019	2024	Muutus
ukrainlased	0.56	0.52	-0.04
venelased	0.43	0.43	0.00
valgevenelased	0.61	0.60	-0.01
lätlased	0.59	0.57	-0.02
nigeerlased	0.68	0.59	-0.09
indialased	0.57	0.50	-0.07
muust rahvusest	0.37	0.34	-0.03

eesti keel	0.55	0.49	-0.06
vene keel	0.73	0.65	-0.08
muu keel	0.59	0.44	-0.15
keel teadmata	0.38	0.52	0.14

3.6 Läti uussisserändajate paiknemine Tallinnas

Läti kodakondsusega uussisserändajad on Eestisse saabudes asunud elama rohkem Kesklinna linnaosasse ning selle lähiümbruses olevatesse linnaosadesse (joonis 11.a). Märkata on ka lätlaste koondumist Tallinna linnapiiri äärde, Nõmme linnaosas olevatesse asumitesse. Lätlaste elukohamuustrid on 2024. aastaks pealtnäha üsna sarnased algsete elukohavalikutega Eestis (joonis 11.b). Lätlased on rohkem ülesindatud Kesklinnas ja Nõmmel, kuid eriti on suurenenud koondumine Lasnamäe linnaosasse (Tondiraba ja Uuslinna asumites).

a) elukoht Eestisse saabudes

b) elukoht 2024. aastal

Joonis 11. Läti kodanikest uussisserändajate asukohakoeffitsendid Eestisse saabudes ning aastal 2024.

Eestisse saabumise järel olid lätlased enim eraldatud nigeerlastest ning soomlastest (tabel 8). Kõige väiksem aga oli eraldatus lätlaste ja venelaste vahel. Eestis olevate teiste rahvusrühmadega võrreldes olid lätlased enim eraldatud eestlastest. 2024. aastaks vähenes eraldatus kõige enam lätlaste ja nigeerlaste vahel, seejärel lätlaste ja indialaste vahel. Soomlastega

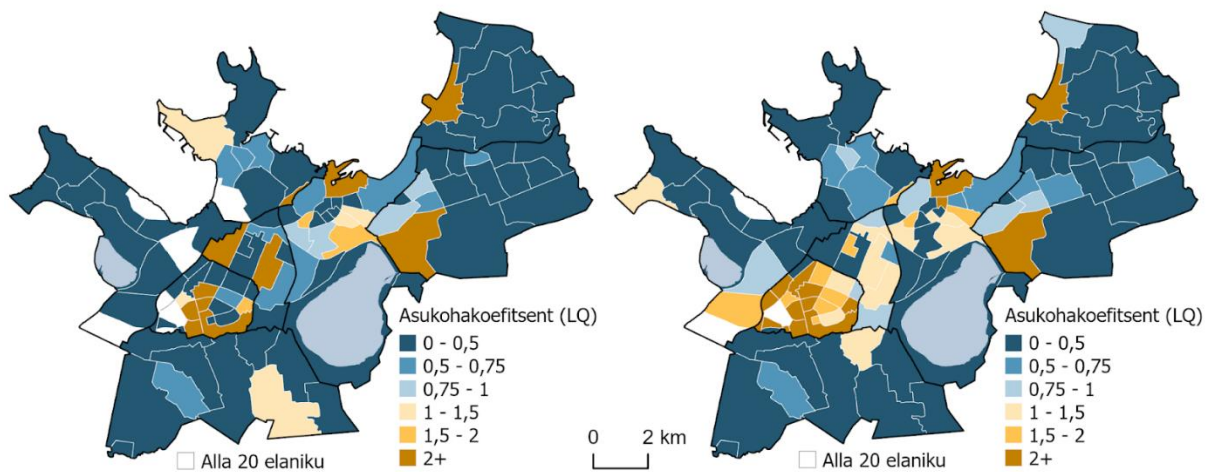
püsis eraldatus jätkuvalt suur ning madalaim oli venelastega. Teiste rahvusrühmadega Eestis muutus eraldatus minimaalselt suuremaks siin varasemalt elanud venekeelsetega ja eestlastega.

Tabel 8. Läti kodanikest uussisserändajate eraldatuseindeksid siia saabumise hetkel (perioodil 2015-2019 saabunud) ja 2024. aastal.

	2015-2019	2024	Muutus
ukrainlased	0.35	0.39	+0.04
venelased	0.33	0.37	+0.04
valgevenelased	0.36	0.37	+0.01
soomlased	0.59	0.57	-0.02
nigeerlased	0.66	0.51	-0.15
indialased	0.52	0.42	-0.10
muust rahvusest	0.42	0.39	-0.03
eesti keel	0.39	0.40	+0.01
vene keel	0.36	0.38	+0.02
muu keel	0.32	0.31	-0.01
keel teadmata	0.43	0.32	-0.11

3.7 Nigeeria uussisserändajate paiknemine Tallinnas

Nigeeria kodakondsusega uussisserändajate esmane elukoht Eestisse saabudes (joonis 12.a) asus paljudel Mustamäe linnaosas (TTÜ asum). Lisaks oli ka Kristiines ja Kesklinna ning selle lähiumbruses asumeid, kus nigeerlased olid ülesindatud. 2024. aastaks on näha selget ruumilist koondumist Mustamäe linnaosasse (joonis 12.b), kus on nüüd tunduvalt rohkem ülesindatud asumeid võrreldes Eestisse saabumise perioodiga. Nigeerlaste koondumine on ajaga kasvanud ka Kesklinnas.

a) elukoht Eestisse saabudes

b) elukoht 2024. aastal

Joonis 12. Nigeeria kodanikest uussisserändajate asukohakoeffitsendid Eestisse saabudes ning aastal 2024.

Eraldatusindeksitest ilmneb (tabel 9), et nigeerlased olid Eestisse saabudes teistest uussisserändajate rühmadest kui ka Eestis elavate teiste rahvusrühmadega tunduvalt rohkem eraldatud. Kõige väiksem eraldatus oli nigeerlaste ja indialaste vahel. Teiste rahvusrühmadega Eestis oli eraldatus suurim eestlastega ning siin elavate venekeelsete inimestega. 2024. aastaks vähenes eraldatus nigeerlaste ja kõigi teiste uuritavate rühmade vahel (kuigi jooniselt 12 vaadatuna on hajumine pigem lokaalne), kuid kõige madalamaks jäi eraldatus endiselt nigeerlaste ja indialaste vahel. Eraldatus vähenes kõige rohkem uussisserändajate rühmadest vaadatuna venelastega ja lätlastega. Eestis elavate rahvustega vähenes eraldatus enim eestlastega, kuid märkimisväärselt ka Eestis varasemalt elavate venekeelsetega.

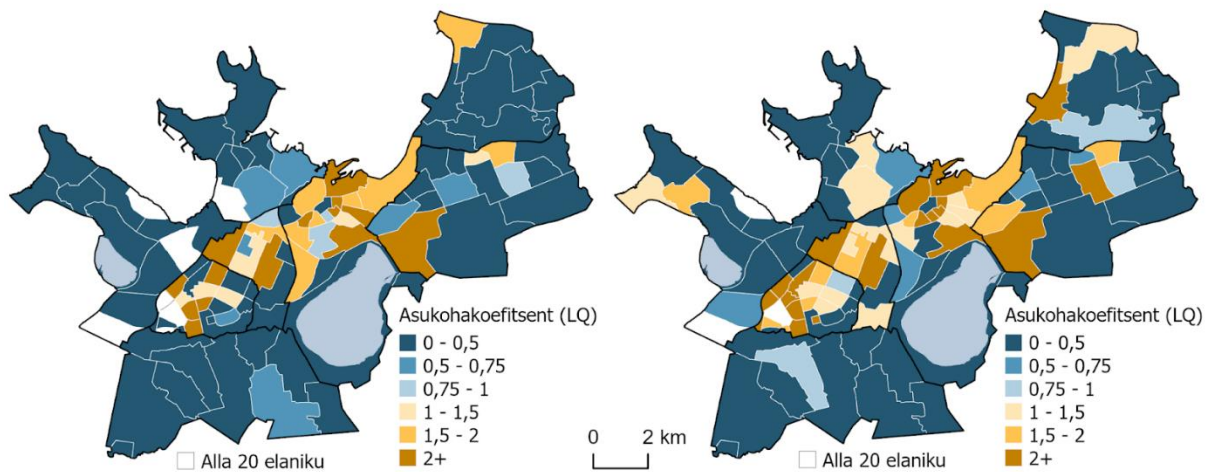
Tabel 9. Nigeeria kodanikest uussisserändajate eraldatusindeksid siia saabumise hetkel (perioodil 2015-2019 saabunud) ja 2024. aastal.

	2015-2019	2024	Muutus
ukrainlased	0.55	0.43	-0.12
venelased	0.62	0.43	-0.19
valgevenelased	0.61	0.50	-0.11
soomlased	0.68	0.59	-0.09
lätlased	0.66	0.51	-0.15
indialased	0.43	0.36	-0.07

muust rahvusest	0.49	0.38	-0.11
eesti keel	0.63	0.42	-0.21
vene keel	0.67	0.47	-0.20
muu keel	0.60	0.36	-0.24
keel teadmata	0.58	0.44	-0.14

3.8 India uussisserändajate paiknemine Tallinnas

India kodakondsusega uussisserändajad on Eestisse saabudes (joonis 13.a) ruumiliselt rohkem koondunud Kesklinna, Kristiine ning Mustamäe (Kadaka II, TTÜ) linnaosadesse. Indialased on ülesindatud ka mõnedes üksikutes asumites Lasnamäel. 2024. aastal on näha, et linnas on rohkem üksikuid asumeid, kus indialased on ülesindatud (joonis 13.b). Ruumiliselt on toimunud veel suurem koondumine Mustamäe, Kesklinna ja Kristiine linnaosadesse. Varasemaga võrreldes on aga Lasnamäel rohkem asumeid, kus indialased on nüüd ülesindatud (näiteks Tondiraba asum).

a) elukoht Eestisse saabudes

b) elukoht 2024. aastal

Joonis 13. India kodanikest uussisserändajate asukohakoeffitsendid Eestisse saabudes ning aastal 2024.

Eraldatusindeksite tulemustest selgub, et indialaste ja teiste uuritavate rühmade vahel oli eraldatus päris suur (tabel 10). Suurim eraldatus oli indialaste ja soomlaste vahel. Eestis elavate teiste rahvusrühmadega oli eraldatus suur siin juba elavate venekeelsetega, veidi väiksem eestlastega. 2024. aastaks oli eraldatus kõigi uuritavate rühmade vahel vähenenud. Kõige rohkem

väheneb eraldatus india laste ja lätlaste vahel. Peaaegu võrdsel määral väheneb eraldatus eestlastega ning Eestis juba varasemalt elavate venekeelsetega.

Tabel 10. India kodanikest uussisserändajate eraldatuseindeksid siia saabumise hetkel (perioodil 2015-2019 saabunud) ja 2024. aastal.

	2015-2019	2024	Muutus
ukrainlased	0.55	0.47	-0.08
venelased	0.46	0.40	-0.06
valgevenelased	0.52	0.48	-0.04
soomlased	0.57	0.50	-0.07
lätlased	0.52	0.42	-0.10
nigeerlased	0.43	0.36	-0.07
muust rahvusest	0.37	0.30	-0.07
eesti keel	0.54	0.42	-0.12
vene keel	0.62	0.51	-0.11
muu keel	0.51	0.34	-0.17
keel teadmata	0.50	0.45	-0.05

3.9 Uussisserändajate rühmade elukohamuustrite võrdlus

Nagu eelnevalt selgub, siis uussisserändajate rühmade elukohamuustrid on kodakondsuste lõikes küllaltki erinevad. Uuritavate uussisserändajate rühmade elukohamuustrite võrdlemisel ilmneb, et kõikide (v.a ukrainlaste ja nigeerlaste) seas oli Kesklinna linnaosa Eestisse saabudes populaarseks sihtkohaks. Eriti oli seda näha soomlaste elukohamuustrites, kes asusid ning jäid sinna ka 2024. aastaks koondunuks. Seetõttu on nad ka teistest rühmadest tunduvalt rohkem eraldatud, mida kinnitavad kõrged eraldatuseindeksi väärtused (vt tabel 11), eriti Eestisse saabumise hetkel. Teistest rühmadest olid selgemad elukohamuustrid Eestisse saabudes ka india lastel, kes eelistasid siia tulles elama asuda kindlamatesse linnaosadesse nagu Kesklinn, Kristiine ja Mustamäe. Selline kindel koondumine põhjustas ka india lastel teiste uussisserändajatega suurema eraldatuse.

Ülejäänud uussisserändajate rühmal nii selget koondumist ühte linnaosasse ei olnud märgata. Ukraina kodakondsusega uussisserändajad asusid Eestisse tulles elama Tallinna piires üsna ühtlaselt võrreldes teiste uussisserändajatega. Ruumiliselt rohkem koondunud olin nad 2024. aastaks Mustamäele, Põhja-Tallinnasse ja Lasnamäele, mida toetab ka madal eraldatuseindeksi

väärtus Eestis varasemalt elanud venekeelsetega. Vene kodanikest uussisserändajad on Eestisse tulles asunud elama rohkem Kesklinna piirkonda. Valgevenelaste elukohamustrid sarnanevad kõige rohkem vene kodanikest uussisserändajate omadega ehk ruumiline koondumine jääb mingis mõttes Kesklinna, Põhja-Tallinna ja Piritale. Aja möödudes sarnaselt vene uussisserändajatega on märgata ka koondumist Lasnamäele. Vaatamata võrdlemisi sarnastele elukohamustrile on valgevenelaste ja eestlaste vahel eraldatus suurem kui venelaste ja eestlaste vahel.

Nigeeria kodanikest uussisserändajate elukohamustrid on kõige sarnasemad indialastega. See tähendab, et mõlemad rühmad on koondunud elama 2024. aastaks Mustamäele, Kristiinesse ja Kesklinna. Samas ilmneb, et nigeerlased on võrreldes teiste gruppidega kõige eraldatum rühm üldse Eestisse saabumise perioodil.

Tabel 11. Eraldatuseindeksite koondtabel kõikide rühmade kohta Eestisse saabudes (vasakul) ja aastal 2024 (paremal). Tumehall – eraldatus suur; helehall – eraldatus keskmine; valge eraldatus – madal.

2015-2019/ 2024	Ukraina	Vene	Valgevene	Soome	Läti	Nigeeria	India	Muu rahvus	Eesti keel	Vene keel	Muu keel	Keel teadmata
Ukraina	--	0.32	0.35	0.52	0.39	0.43	0.47	0.38	0.40	0.26	0.24	0.29
Vene	0.32	--	0.32	0.43	0.37	0.43	0.40	0.23	0.29	0.36	0.18	0.29
Valgevene	0.33	0.34	--	0.60	0.37	0.50	0.48	0.43	0.44	0.34	0.33	0.36
Soome	0.56	0.43	0.61	--	0.57	0.59	0.50	0.34	0.49	0.65	0.44	0.52
Läti	0.35	0.33	0.36	0.59	--	0.51	0.42	0.39	0.40	0.38	0.31	0.32
Nigeeria	0.55	0.62	0.61	0.68	0.66	--	0.36	0.38	0.42	0.47	0.36	0.44
India	0.55	0.46	0.52	0.57	0.52	0.43	--	0.30	0.42	0.51	0.34	0.45
Muu rahvus	0.39	0.26	0.44	0.37	0.42	0.49	0.37	--	0.26	0.44	0.19	0.32
Eesti keel	0.38	0.34	0.45	0.55	0.39	0.63	0.54	0.36	--	0.42	0.25	0.32
Vene keel	0.30	0.39	0.38	0.73	0.36	0.67	0.62	0.52	0.43	--	0.29	0.24
Muu keel	0.25	0.25	0.31	0.59	0.32	0.60	0.51	0.35	0.29	0.21	--	0.18
Keel teadmata	0.36	0.28	0.43	0.38	0.43	0.58	0.50	0.23	0.39	0.51	0.35	--

4. Arutelu

Sisserändajad on sageli erineva kultuurilise ja keelelise taustaga ning ka erinevate majanduslike võimaluste ja rände eesmärkidega, mis mõjutavad nende elukohavalikuid uude riiki saabudes. Ka käesoleva töö tulemustest selgus, et uussisserändajate elukohamustrid olid kodakondsuste lõikes küllaltki erinevad.

Käesoleva töö tulemustest selgus, et segregatsiooniindeksid on uussisserändajatel enamjaolt vähenenud ja eestlastega elatakse aja möödudes aina ühtlasemalt koos (v.a lätlased ja ukrainlased). Lõimumise vaatenurgast tundub pigem praegune rändepoliitika toimivat, sest Eestisse saabunud uussisserändajad on aja jooksul pigem hajunud laiali elama ja kellegi puhul ei saa me rääkida kõrgetest segregatsioonitasemetest.

Töö üheks olulisemaks tulemuseks oli, et mitte kõigil uuritavatel uussisserändajate rühmadel ei saanud elukohavalikul määravaks Tallinnas olev suure osakaaluga Vene rahvastik. See tähendab, et kuigi siinse olemasoleva keelekeskkonna (suur venekeelne elanikkond, sotsiaalsed võrgustikud, infrastruktuur) tõttu võiks eeldada, et osadele suurematele uussisserändajate rühmadele (nt venelased ja valgevenelased) on just venekeelsed piirkonnad atraktiivsed, siis nii selgelt see tulemustest välja ei tulnud. Kuigi varasemad uuringud on näidanud (Kährik, Tammaru 2010), et venekeelsed inimesed Eestis pigem koonduvad, siis vene kodakondsusega uussisserändajad on selles mõttes erand. Eelnevast uussisserändajate profiili analüüsist (Kalm, Tammaru 2021) on teada, et Vene kodanike sotsiaalmajanduslik staatus on tunduvalt parem võrreldes teiste endiste Nõukogude Liidu riikide omadega, siis see võib olla ka põhjus, miks paljud venelased asusid Eestisse saabudes elama selgelt kesklinna piirkonda, kus on üldisemalt kallimad eluasemed ning ei ole niisama lihtne taskukohast eluaset leida. Aastaks 2024 oli märgata ainult väikest hajumist Kesklinnast eemale, osaliselt Lasnamäe ja Pirita suunas.

Huvitav tähelepanek oli ka see, et 2024. aastaks oli vene kodakondsusega uussisserändajate ja eestlaste vahel eraldatus vähenenud tasemele, kus eraldatuseindeksi väärtust võib lugeda madalaks. Ehk see näitab, et vene kodakondsusega uussisserändajate Eestisse saabumine ruumilise segregatsiooni suurenemisse otseselt ei panusta ja seda rühma mõjutavad ilmselt muud tegurid. Pigem tundub, et elukohavaliku mängib suuremat rolli sotsiaalmajanduslik staatus kui venekeelne keelekeskkond Tallinnas.

Samas aja jooksul oli märgata ukrainlaste ja valgevenelaste suuremat koondumist suurema venekeelse osakaaluga linnaosadesse - Lasnamäele ja Mustamäele, mis võib nende puhul tähendada elukohavalikul keelekeskkonna olulisust (Musterd 2005). Teine ehk ka tõenäolisem võimalik selgitus, mis ukrainlasi just hoopis suuremate paneelilamupiirkondade poole võis suunata, kus on tavaliselt elamufond mitmekesisem ja saadaval rohkem soodsaid üürikortereid on see, et ukrainlastel on võrreldes teiste uussisserändajatega madalam sotsiaalmajanduslik staatus (Kalm, Tammaru 2021). Kuna uussisserändajate profiili analüüsist (Kalm, Tammaru 2021) selgus, et paljud Läti kodakondsusega uussisserändajad peavad ennast rahvuselt venelaseks, siis võib see selgitada nende koondumist aja jooksul just Lasnamäele ja Mustamäele.

Tulemustest selgus veel, et kõige vähem muutusid uuritavatest uussisserändajate rühmadest soomlaste elukohamuustrid ehk nad asusid Eestisse saabudes peamiselt elama Kesklinna linnaosasse, kuhu jäid koondunuks ka aastal 2024. Kuna varasemast uussisserändajate analüüsist (Kalm, Tammaru 2021) on selgunud, et soomlased töötavad kõrgematel ametikohtadel, siis saavad nad ka järelikult valida elukohti kallima kinnisvarahinnaga piirkondades nagu näiteks Tallinna kesklinn. Paljud Soome kui ka Vene kodakondsusega uussisserändajad asusid elama Kesklinna, siis oli ka nende rühmade vahel eraldatus kõige väiksem.

Euroopast kaugemalt pärit uussisserändajad nagu indialased ja nigeerlased asusid elama märgatavalt rohkem Mustamäele ning Kristiinesse, kus aja jooksul nende ruumiline koondumine suurenes veelgi. Samas ruumiline eraldatus teiste gruppidega tegelikult eraldatuseindeksite järgi vähenes, mis tähendab et ruumiline hajumine toimus samas piirkonnas. Kuna enamus kolmandatest riikidest pärit uussisserändajad, sealhulgas india ja nigeeria kodakondsusega uussisserändajad, on nooremas eas (Kalm, Tammaru 2021), siis võib nendesse linnaosadesse koondumine olla seotud õpirändega ehk Mustamäel asuva Tallinna Tehnikaülikooliga. Samuti oli eraldatuseindeksite tulemustest näha, et nigeerlaste ja indialaste vahel vähenes aja jooksul eraldatus küllaltki palju, mis on seletatav sellega, et mõlemad asusid elama paljuski ka sarnastesse naabruskondadesse.

Kuna käesolevas töös on kasutatud elukohamuustrite analüüsimiseks ainult elukohaandmeid, siis oleks sisulistema järelduste tegemiseks vajalik võtta arvesse järgnevates töödes ka uussisserändajate isiklike tunnuseid nagu haridustase, majanduslik olukord, sugu, vanus jne.

Huvitav oleks ka täpsemalt teada, mis alusel inimesed on Eestisse saabunud, sest ka selle põhjal võivad elukohavalikutes erinevused tekkida. Samuti võiks võtta uurimiseks pikema aegrea, et näha kuidas erinevad rahvusgrupid ühiskonda aja jooksul integreeruvad.

Kokkuvõte

Selle bakalaureusetöö eesmärgiks oli uurida seitsme suurema uussisserändajate rühma (ukrainlased, venelased, valgevenelased, soomlased, lätlased, nigeerlased ja indialased) elukohavalikuid ja eraldatust nii teistest uussisserändajatest kui ka Eestis elavatest teistest rahvusrühmadest. Samuti uuriti, kuidas on uussisserändajate elukohad ja eraldatus muutunud alates Eestisse saabumisest (2015-2019) aastaks 2024. Vastuste leidmiseks viidi läbi Rahvastiku Statistilise Registri andmete põhjal andmeanalüüs, kus leiti erinevate rühmade kohta eraldatuseindeksid ja asukohakoeffitsiendid. Eraldatuseindeksite abil vaadati kui eraldi asusid üksteisest elama uussisserändajad ja Eestis elavatest teistest rahvusrühmadest ning asukohakoeffitsientide abil uuriti elukohavalikuid.

Tööst selgus, et kõigi uussisserändajate rühmade seas oli Eestisse elama saabudes üks kõige eelistatumaid sihtkohtasid Tallinna kesklinn. Uussisserändajate rühmad nagu ukrainlased, valgevenelased ja lätlased, kellele võis venekeelne keelekeskkond atraktiivne olla, suundusid võrreldes teiste uussisserändajatega rohkem elama linnaosadesse nagu Mustamäe, Õismäe, Põhja-Tallinn ja Lasnamäe. Kinnisvarahindade poolest kallimatesse piirkondadesse nagu Kesklinn ja Pirita, asusid elama, aga soomlased ja venelased.

Vaadates uussisserändajate elukohamuustrite muutmist aastaks 2024, siis võib öelda, et tegelikult ühegi rühma elukohamuustrid oluliselt ajaga ei muutunud. Tulemuste põhjal saab öelda, et kõige vähem muutusid need soomlastel, kes olid jätkuvalt koondunud elama valdavalt Kesklinna linnaosasse. Nigeerlaste ja Indialaste puhul oli märgata mõnevõrra koondumist Mustamäe linnaosasse. Kuigi ukrainlaste puhul selgeid elukohamuustreid Eestisse saabudes ei ilmnenu, siis aja jooksul suurenes nende ülesindatus Lasnamäel ja Mustamäel (ka Põhja-Tallinnas) ehk suurema venekeelse osakaaluga linnaosades. Ukrainlastele sarnased elukohamuustrid ilmsid ka aastaks 2024 valgevenelastel. Varasemaga võrreldes suurenes lätlaste koondumine Lasnamäele. Vene kodanikest uussisserändajate esindatus suurenes Lasnamäel, Mustamäel ja Pirital, kuid Kesklinn oli jätkuvalt populaarne elukoht. Valgevenelased sarnanesid nii venelastele, kes koondusid aja jooksul Pirital ja Lasnamäele kui ka ukrainlastele, kes olid jätkuvalt ülesindatud Põhja-Tallinnas.

Uurides uussisserändajate rühmade eraldatust üksteisest Eestisse saabumise perioodil selgus käesoleva töö tulemustest, et kõige eraldatumad uussisserändajate rühmad, võrreldes teiste rühmadega, olid nigeerlased ja soomlased. Samas ilmnes, et eraldatus oli väikseim üldiselt sarnase keeleruumiga rühmade vahel nagu ukrainlased, venelased ja valgevenelased.

Positiivne on see, et aastaks 2024 vähenes eraldatus peaaegu kõikide uussisserändajate rühmade vahel ning samuti ka uussisserändajate ja Eestis elavate teiste rahvuste vahel. Kõige suuremad muutused olid seoses nigeerlastega - eraldatus nende ning kõigi uuritavate gruppide vahel vähenes kõige rohkem. Ainsad grupid, kelle vahel segregatsioon püsis aja jooksul kõrge, olid soomlased ja Eestis juba varasemalt elanud venekeelsed inimesed, kuna nad elasid ka võrdlemisi erinevates piirkondades. Üllatav tulemus oli see, et eraldatus vähenes ajaga vene kodakondsusega uussisserändajate ja eestlaste vahel.

Residential patterns of new immigrants and their changes in Tallinn

Kriss Oha

Summary

The aim of the bachelor's thesis was to study residential patterns of the seven largest groups of new immigrants (Ukrainians, Russians, Belarusians, Finns, Latvians, Nigerians and Indians), as well as spatial separation from both other new immigrants and local residents. It was also examined how the residential choices and separation of new immigrants have changed since their arrival in Estonia (2015-2019) by 2024. To find the answers, a data analysis was conducted, where location quotients (LQ) and indices of dissimilarity were calculated for different groups. Index of dissimilarity was used to examine how new immigrant groups lived separately from each other and from local language groups, and location quotient was used to examine residential choices.

The results revealed that among all new immigrant groups, the city centre (Kesklinn) was either the most preferred or one of the most preferred districts upon arrival in Estonia. Both Ukrainians and Belarusians tended to settle more often in districts such as Mustamäe, Õismäe, Põhja-Tallinn and Lasnamäe compared to other immigrant groups. Nigerians and Indians settled more than others in districts of Mustamäe and Kristiine in addition to the city centre. Finns and Russians both preferred to live in the city centre and Pirita districts, but in the case of new immigrants of Russian nationality, districts with a higher proportion of Russian speakers still stood out in terms of their choice of place of residence. Latvians settled more in Põhja-Tallinn, Lasnamäe and Nõmme in addition to the city centre.

When examining the separation of new immigrants from each other during the period of their arrival in Estonia, it became apparent that the most isolated groups, compared to other groups, were Nigerians and Finns. Separation was lowest between Ukrainians, Belarusians and Russians, it was also low between Nigerians and Indians. When looking at the separation with local Russian speakers, the most isolated groups were Finns, Nigerians and Indians, the smallest separation was with Ukrainians. Local Estonians had very high separation with Nigerians, and even higher separation with Finns and Indians. However, the smallest separation was between local Estonians and new Russian immigrants.

Looking at the changes in the residence patterns of new immigrants by 2024, the Finns changed the least, who continued to live mainly in the city centre. In the case of Nigerians and Indians, a greater concentration was noticeable in Mustamäe. Over time, Ukrainians concentrated more in Lasnamäe and Mustamäe (also in Põhja-Tallinn), i.e. in districts with a higher proportion of Russian speakers. Residence patterns similar to Ukrainians also appeared among Belarusians. Latvians concentrated in and near the city centre, with a larger concentration also observed in Lasnamäe. The representation of new Russian immigrants increased in Lasnamäe, Mustamäe and Pirita, but the city centre continued to be a popular place to live.

It is positive that during this period, segregation decreased among almost all new immigrant groups, as well as between new immigrants and local residents. The biggest changes were related to Nigerians - segregation between them and all the groups under study decreased. The only groups between which segregation remained high over time were Finns and local Russian-speaking people.

Tänuavaldused

Soovin tänada oma bakalaureusetöö juhendajat Kadi Kalmu, kes leidis aega mulle anda kogu lõputöö kirjutamise ajal põhjalikke kommentaare ja head nõu ning vastas mu küsimustele alati kiiresti.

Kasutatud materjalid

Anniste, K., 2019. Rändetrendid maailmas, Euroopas ja Eestis. Tallinn: Arenguseire Keskus

Benassi, F., Crisci, M. and Rimoldi, S.M., 2022. Location quotient as a local index of residential segregation. Theoretical and applied aspects. *Rivista Italiana di Economia Demografia e Statistica*, pp.22-34.

Berry, J.W., 1992. Acculturation and adaptation in a new society. *International migration*, 30, pp.69-69.

Berry, J.W., 1997. Immigration, acculturation, and adaptation. *Applied psychology*, 46(1), pp.5-34.

Bolt, G. and Van Kempen, R., 2010. Ethnic segregation and residential mobility: relocations of minority ethnic groups in the Netherlands. In *Linking Integration and Residential Segregation* (pp. 165-186). Routledge.

Bolt, G., Van Kempen, R. and Van Ham, M., 2008. Minority ethnic groups in the Dutch housing market: Spatial segregation, relocation dynamics and housing policy. *Urban studies*, 45(7), pp.1359-1384.

Boschman, S.E., 2015. Selective mobility, segregation and neighbourhood effects. Doctoral thesis. TU Delft, Architecture and the Built Environment.

Boschman, S. and Van Ham, M., 2015. Neighbourhood selection of non-Western ethnic minorities: Testing the own-group effects hypothesis using a conditional logit model. *Environment and Planning A*, 47(5), pp.1155-1174.

Bruneau, M., 2010. Diasporas, transnational spaces and communities. *Diaspora and transnationalism: Concepts, theories and methods*, 3(1), pp.35-50.

Castles, S., 2000. International migration at the beginning of the twenty-first century: Global trends and issues. *International Social Science Journal*, 52(165), pp.269-281.

Castles, S., 2013. The forces driving global migration. *Journal of Intercultural Studies*, 34(2), pp.122-140.

Haas, H., Czaika, M., Flahaux, M.L., Mahendra, E., Natter, K., Vezzoli, S. and Villares-Varela, M., 2019. International migration: Trends, determinants, and policy effects. *Population and Development review*, 45(4), pp.885-922.

Dion, K.L., 2001. Immigrants' perceptions of housing discrimination in Toronto: The housing new Canadians project. *Journal of Social Issues*, 57(3), pp.523-539.

Epstein, G.S. and Heizler, O., 2016. The formation of networks in the diaspora. *International Journal of Manpower*, 37(7), pp.1136-1153.

Esses, V.M., 2021. Prejudice and discrimination toward immigrants. *Annual review of psychology*, 72(1), pp.503-531.

Eurostat 2024. EU population diversity by citizenship and country of birth. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_population_diversity_by_citizenship_and_country_of_birth (viimati vaadatud 15.01.2025)

Foresight: Migration and Global Environmental Change, 2011. Final Project Report The Government Office for Science, London

Hugo, G., 2011. Changing spatial patterns of immigrant settlement. *Multiculturalism and integration: A harmonious relationship*, pp.1-40.

Integratsiooni Sihtasutus 2025. <https://www.integratsioon.ee/meist> (viimati vaadatud 01.05.2025)

International Organization for Migration (IOM), 2024. McAuliffe, M. and L.A. Oucho (eds.), *World Migration Report 2024*.

Järv, O., Müürisepp, K., Ahas, R., Derudder, B. and Witlox, F., 2015. Ethnic differences in activity spaces as a characteristic of segregation: A study based on mobile phone usage in Tallinn, Estonia. *Urban Studies*, 52(14), pp.2680-2698.

Kaldur, K., Kivistik, K., Pohla, T., Veliste, M., Pertsjonok, N., Käger, M., Roots, A., 2019.

Kalm, K., Leonard Knapp, D., Kährik, A., Leetmaa, K. and Tammaru, T., 2024. Minorities moving out from minority-rich neighbourhoods: does school ethnic context matter in inter-generational residential desegregation?. *European Sociological Review*, 40(2), pp.208-225.

Kalm, K., Tammaru, T., 2021. Eesti uussisserändajate profiili analüüs.

Kukk, K., Van Ham, M. and Tammaru, T., 2019. EthniCity of leisure: A domains approach to ethnic integration during free time activities. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie*, 110(3), pp.289-302.

Kulu, H., 2001. Sõjajärgne sisseränne Eestisse võrdlevas perspektiivis. *Akadeemia*, 11(152), pp.2379-2395.

Kährik, A. and Tammaru, T., 2010. Soviet prefabricated panel housing estates: Areas of continued social mix or decline? The case of Tallinn. *Housing Studies*, 25(2), pp.201-219.

Lee, E.S., 1966. A theory of migration. *Demography*, 3, pp.47-57.

Loik, K.M., 2023. Sisseränne ületas väljarännet enam kui viis korda. *Statistikaameti blogi*. <https://stat.ee/et/uudised/sisseranne-uletas-valjarannet-enam-kui-viis-korda> (viimati vaadatud 12.04.2025)

Loik, K.M., 2025. Möödunud aastal saabus Eestisse 1374 inimest enam kui siit lahkus. Statistikaameti blogi. <https://www.stat.ee/et/uudised/moodunud-aastal-saabus-estisse-1374-inimest-enam-kui-siit-lahkus> (viimati vaadatud 01.05.2025)

Luik, E., Murov, A., Orloff, B., Anniste, K., Juurik, M., 2024. Rändepoliitika aastaraport 2024. Sisekaitseakadeemia, Euroopa rändevõrgustiku Eesti kontaktpunkt

Lymperopoulou, K., 2013. The area determinants of the location choices of new immigrants in England. *Environment and Planning A*, 45(3), pp.575-592.

Maasing, H., Asari, E-M., 2017. Rändepoliitika suundumused Euroopa Liidus ja Eestis. Eesti inimarengu aruanne 2016/17. Eesti rändeajastul, toimetanud T. Tammaru. Tallinn: Eesti Koostöö Kogu

Massey, D.S. and Denton, N.A., 1988. The dimensions of residential segregation. *Social forces*, 67(2), pp.281-315.

Massey, D.S. and Denton, N.A., 2001. American apartheid: Segregation and the making of the underclass. In *Social Stratification, Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*, Second Edition (pp. 660-670). Routledge.

Musterd, S., 2005. Social and ethnic segregation in Europe: Levels, causes, and effects. *Journal of urban affairs*, 27(3), pp.331-348.

Mägi, K., van Ham, M., Leetmaa, K. and Tammaru, T., 2020. The neighbourhood context and changes in self-reported ethnic identity. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 46(1), pp.277-296.

Puur, A. and Sakkeus, L., 2016. Ränne ja Euroopa demograafilised väljakutsed. Eesti inimarengu aruanne 2016/17, 24-32.

Silm, S., Ahas, R. and Mooses, V., 2018. Are younger age groups less segregated? Measuring ethnic segregation in activity spaces using mobile phone data. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 44(11), pp.1797-1817.

Siseministerium 2021. Välismaalaste Eestis töötamine. <https://www.siseministerium.ee/tegevusvaldkonnad/tohus-rahvastikuhaldus/ranne> (viimati vaadatud 09.03.2025)

Siseministerium 2023. <https://www.siseministerium.ee/tegevusvaldkonnad/tohus-rahvastikuhaldus/ranne> (viimati vaadatud 21.04.2025)

Siseministerium ja Euroopa rändevõrgustiku Eesti kontaktpunkt (EMN) 2019. Rändestatistika ülevaade 2015-2019.

Siseministerium ja Euroopa rändevõrgustiku Eesti kontaktpunkt (EMN) 2023. Rändestatistika ülevaade 2019-2023.

- Statistikaamet. Statistika andmebaas. <https://andmed.stat.ee/et/stat> (viimati vaadatud 21.03.2025)
- Zorlu, A. and Mulder, C.H., 2008. Initial and subsequent location choices of immigrants to the Netherlands. *Regional Studies*, 42(2), pp.245-264.
- Tammaru, T. and Kulu, H., 2003. The ethnic minorities of Estonia: changing size, location, and composition. *Eurasian Geography and Economics*, 44(2), pp.105-120.
- Tammaru, T., Marcin´ Czak, S., Aunap, R., van Ham, M. and Janssen, H., 2020. Relationship between income inequality and residential segregation of socioeconomic groups. *Regional Studies*, 54(4), pp.450-461.
- Tammaru, T., Sinitsyna, A., Akhvizadegan, A., van Ham, M., Marcińczak, S. and Musterd, S., 2021. Income inequality and residential segregation in European cities. *Urban inequality and segregation in Europe and China: Towards a new dialogue*, pp.39-54.
- Tammur, A., Tammaru, T., Puur, A., 2017. Kas Eestis toimub rändepööre? Välisrände suundumused aastatel 2000-2015. Eesti inimarengu aruanne 2016/17. Eesti rändeajastul, toimetanud T. Tammaru. Tallinn: Eesti Koostöö Kogu
- Tiit, E.M., 2011. Eesti rahvastik: Viis põlvkonda ja kümme loendust. Statistikaamet.
- United Nations (2024). International Migrant Stock 2024: Key facts and figures. UN DESA/POP/2024/DC/NO. 13.
- Urbański, M., 2022. Comparing push and pull factors affecting migration. *Economies*, 10(1), p.21.
- Van der Laan Bouma-Doff, W., 2007. Involuntary isolation: Ethnic preferences and residential segregation. *Journal of Urban Affairs*, 29(3), pp.289-309.
- Van Kempen, R., 2005. Segregation and housing conditions of immigrants in Western European cities. *Cities of Europe: Changing Contexts, Local Arrangements, and the Challenge to Urban Cohesion*, pp.190-209.
- Voog, A., Hämmal, J., Esko, K., Seppel, K., Lauristin, M., Karu, M., Vihalemm, T., 2024. Eesti ühiskonna lõimumismonitooring 2023. Kantar Emor.
- Wickramasinghe, A.A.I.N. and Wimalaratana, W., 2016. International migration and migration theories. *Social Affairs*, 1(5), pp.13-32.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Kriss Oha,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Uussisserändajate elukohamuustrid ja nende muutumine Tallinnas“, mille juhendaja on Kadi Kalm, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Kriss Oha

22.05.2025